

STRATEGIA

ROZWOJU

Gminy Klembów

na lata 2025-2035

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne	5
1.2 Metodyka opracowania strategii	7
1.3 Komplementarność.....	8
1.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji	11
1.3.2 Spójność z dokumentami z zakresu prawa wodnego	14
1.4 Charakterystyka Gminy Klembów	18
1.5 Wnioski z diagnozy gminy	20
1.6 Analiza SWOT	24
2. Część strategiczna	27
2.1 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku	27
2.2 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym	29
2.3 Schemat założeń planistycznych	31
2.4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	32
2.5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	38
2.5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	39
2.5.2. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych	41
2.5.3. Główne elementy infrastruktury społecznej	43
2.5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej	44
2.5.5. System powiązań przyrodniczych	46
2.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	49
2.7 Oczekiwane rezultaty planowanych działań	59
3. System wdrażania strategii	62
3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	62
3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	65
3.3 Finansowanie strategii	67
3.4 Ewaluacja ex-ante	70
Spis tabel i grafik	74

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025–2035 stanowi kluczowy dokument wyznaczający długofalowe kierunki działań rozwojowych, odpowiadający na dynamiczne przemiany społeczno-gospodarcze i przestrzenne zachodzące zarówno w skali lokalnej, jak i regionalnej. Dokument został opracowany z myślą o zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy – w oparciu o analizę uwarunkowań wewnętrznych oraz czynników zewnętrznych wpływających na jej sytuację rozwojową. Gmina Klembów znajduje się w obszarze silnego oddziaływania Warszawy, co wiąże się z intensywnymi procesami suburbanizacyjnymi. Skutkuje to szybkim wzrostem liczby mieszkańców, wysokim saldem migracji oraz rosnącym zapotrzebowaniem na rozwój zabudowy mieszkaniowej. Jednocześnie postępuje transformacja struktury funkcjonalnej gminy – od tradycyjnej działalności rolniczej w kierunku funkcji mieszkaniowo-usługowej.

Zjawisko to, choć nieuchronne, rodzi istotne wyzwania dla władz i mieszkańców gminy – przede wszystkim w zakresie pogodzenia ochrony i promocji lokalnej tożsamości, walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego z rosnącymi oczekiwaniami nowych mieszkańców oraz dynamicznymi procesami rozwojowymi.

Kluczowe atuty gminy – takie jak atrakcyjne położenie, dobra dostępność komunikacyjna (m.in. bliskość trasy S8 oraz linii kolejowych), wysoka jakość środowiska przyrodniczego (w tym rezerwat „Dębina”), potencjał turystyczny, a także rosnąca atrakcyjność osiedleńcza – stanowią solidne fundamenty do budowania spójnej i nowoczesnej polityki rozwoju. Wysoka pozycja w ogólnopolskim rankingu „Gmina dobra do życia” potwierdza, że Klembów już dziś jest miejscem przyjaznym do zamieszkania, a jego dalszy rozwój powinien iść w parze z troską o przestrzeń, dziedzictwo i jakość życia mieszkańców. W kontekście prognozowanych zmian, przedmiotowa strategia kładzie szczególny nacisk na ochronę walorów krajobrazowych i tożsamości wiejskiej gminy, przy jednoczesnym planowym i odpowiedzialnym zarządzaniu procesem urbanizacji. Transformacja gminy Klembów – z gminy o rolniczym charakterze w nowoczesne zaplecze mieszkaniowe metropolii warszawskiej – powinna przebiegać w sposób zrównoważony, przemyślany i zgodny z oczekiwaniami lokalnej społeczności. Rozwój funkcji mieszkaniowej, prowadzony w sposób planowy i skoordynowany, odpowie na rosnące potrzeby demograficzne oraz wzmocni pozycję gminy Klembów, jako atrakcyjnego i przyjaznego miejsca do życia, pracy i rekreacji w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej.

W związku z tym strategia została opracowana w oparciu o szeroki dialog społeczny oraz współpracę z ekspertami i przedstawicielami samorządu, z zachowaniem zgodności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu – w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Dokument ten stanowi kontynuację dotychczasowej polityki rozwojowej, zapoczątkowanej w 2015 roku, której efekty widoczne są m.in. w skali inwestycji i poprawie jakości życia mieszkańców.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035* stanowi Uchwała nr IX.80.2025 Rady Gminy Klembów z dnia 27 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Kształt i strukturę niniejszego dokumentu definiuje przede wszystkim Ustawa z dnia marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153). Według zapisów wskazanej ustawy, strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych oraz zawiera:

- *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;*
- *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
- *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
- *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:*
 - *strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,*
 - *system powiązań przyrodniczych,*
 - *główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,*
 - *główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;*
- *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:*
 - *zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,*
 - *zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,*
 - *kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,*
 - *zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.),*
 - *zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,*

- *kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,*
- *zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,*
- *zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,*
- *zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,*
- *zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;*
- *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581) wraz z zakresem planowanych działań;*
- *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;*
- *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;*
- *ramy finansowe i źródła finansowania¹.*

Z uwagi na fakt, że strategia powinna być dokumentem silnie uspołecznionym, przepisy prawne wymagają przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy, sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie. Ponadto projekt strategii podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, który wydaje opinię dotyczącą sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Wymogi te wynikają z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), przy opracowaniu strategii rozwoju wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wskazane w stosownych ustawach. Ponadto została przygotowana zgodnie z najlepszymi praktykami i wskazówkami, które zostały zawarte w dokumencie pn. *Poradnik Praktyczny. Strategia Rozwoju Gminy* opracowanym na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹ Art. 10e pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).

1.2 Metodyka opracowania strategii

Przy tworzeniu *Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035* konieczne było zastosowanie różnych metod badawczych i narzędzi analitycznych. Poniżej zaprezentowano kolejne etapy przygotowania tego dokumentu.

Analiza desk research

Analiza typu desk research, czyli analiza danych wtórnych, polegała na zebraniu i ocenie dostępnych informacji statystycznych oraz jakościowych. Dane te pochodziły m.in. z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie, a także z dokumentów o charakterze strategicznym i diagnostycznym odnoszących się do Gminy Klembów. Zgromadzone informacje zostały poddane selekcji pod kątem ich przydatności do opracowania diagnozy – stanowiły one podstawę do sformułowania wniosków dotyczących analizowanego obszaru.

Badania ankietowe

Z uwagi na społeczny charakter strategii, istotnym elementem procesu jej opracowania była partycypacja mieszkańców. W celu uwzględnienia ich głosu przeprowadzono badania ankietowe z wykorzystaniem dwóch metod: CAWI (Computer Assisted Web Interview – ankieta online) oraz PAPI (Paper and Pencil Interview – tradycyjna ankieta papierowa, dystrybuowana w zależności od potrzeb). Badanie zrealizowano w styczniu i lutym 2025 roku, a udział w nim wzięło 534 mieszkańców Gminy Klembów. Ankieta obejmowała zagadnienia związane z funkcjonowaniem gminy, takie jak ochrona środowiska, usługi społeczne, edukacja, a także mocne i słabe strony gminy z perspektywy jej mieszkańców. Choć badanie nie miało charakteru reprezentatywnego – ze względu na brak losowego doboru respondentów – zgromadzone dane dostarczyły cennych informacji na temat dominujących opinii, społecznych oczekiwań i preferowanych kierunków rozwoju.

Badania jakościowe

Badania przyjęły formę warsztatów moderowanych przez ekspertów, które zostały przeprowadzone m.in. wśród przedstawicieli Urzędu Gminy w Klembowie, Rady Gminy Klembów i mieszkańców gminy. Warsztaty odbyły się w marcu 2025 r. Uzyskane informacje pozwoliły na rozbudowę części diagnostycznej i stanowiły istotny wkład w tworzenie strategii.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem umożliwiającym ocenę wewnętrznych zasobów i ograniczeń gminy (mocnych i słabych stron) oraz identyfikację zewnętrznych czynników sprzyjających lub utrudniających jej rozwój (szans i zagrożeń). Wyniki tej analizy stanowiły podstawę do określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie.

Opracowanie misji i wizji

Misja nakreśla ogólny kierunek działań władz gminy, cel nadrzędny i jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej.

Sformułowanie celów i kierunków działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zostały określone w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji Gminy Klembów, obejmującą zarówno badania ilościowe i jakościowe, jak i analizę SWOT. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane problemy i deficyty rozwojowe, a jednocześnie umożliwiają

wykorzystanie atutów i przewag konkurencyjnych gminy. Sformułowane cele są ściśle powiązane z wypracowaną w dokumencie misją i wizją rozwoju Gminy Klembów.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to ilustracja i graficzne przedstawienie założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest bardziej przystępny w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa strategii koncentruje się na mechanizmach zapewniających skuteczną realizację jej założeń, takich jak monitoring, ewaluacja oraz aktualizacja dokumentu. Narzędzia te pozwalają na bieżące śledzenie postępów i dostosowywanie działań do zmieniających się warunków. W rozdziale tym określono również podmioty odpowiedzialne za wdrażanie strategii, ich zadania oraz zasady współpracy. Dodatkowo zawarto wytyczne dotyczące opracowywania dokumentów wykonawczych oraz informacje o możliwych źródłach finansowania planowanych działań.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035 została opracowana w zgodzie z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, zachowując spójność celów i kierunków działań na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Dzięki temu stanowi uzupełnienie dla istniejących polityk rozwojowych, wspierając ich realizację i wzmacniając efektywność podejmowanych inicjatyw. Dokument ten nawiązuje do założeń zawartych w strategiach i planach takich jak m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+,
- Wojewódzki Plan Transformacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2026,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku,
- Strategia Rozwoju Turystyki Powiatu Wołomińskiego na lata 2022-2030,

Najważniejszą rolę przy opracowywaniu strategii dla gmin pełni strategia rozwoju województwa, w tym przypadku *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze*, która została przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. Strategia rozwoju województwa wskazuje główne wyzwania, ale również cele rozwojowe regionu

zaplanowane do realizacji przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Dokument prezentuje działania skierowane do całego województwa, jak również obszary strategicznej interwencji (OSI) i model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa. Nadrzędny cel strategii brzmi: *Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.* Poniżej wskazano pięć głównych celów strategicznych i przypisane do nich kierunki działań.

Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii rozwoju województwa

Obszar	Cel szczegółowy	Kierunki rozwoju
GOSPODARKA	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji 3. Cyfryzacja gospodarki 4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej 6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich
DOSTĘPNOŚĆ	Dostępne i mobilne Mazowsze	<ol style="list-style-type: none"> 7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu 9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	<ol style="list-style-type: none"> 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 11. Proekologiczna transformacja energetyki 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu 13. Poprawa jakości środowiska 14. Podnoszenie efektywności energetycznej
SPOŁECZEŃSTWO	Mazowsze zintegrowane społecznie	<ol style="list-style-type: none"> 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców 18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki 19. Włączenie i integracja społeczna
KULTURA I DZIEDZICTWO	Mazowsze bogate kulturowo	<ol style="list-style-type: none"> 20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego 21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa 22. Upowszechnianie kultury i twórczości 23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035* są spójne ze strategią rozwoju województwa, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Komplementarność strategii gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze		Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035
Cel 1	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki oparty na przedsiębiorczości, innowacyjnych usługach i promocji potencjału gminy
Cel 2	Dostępne i mobilne Mazowsze	Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy
Cel 3	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Cel strategiczny 4. Gmina przyjazna środowisku – adaptacja do zmian klimatu i ochrona zasobów przyrodniczych
Cel 4	Mazowsze zintegrowane społecznie	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne
Cel 5	Mazowsze bogate kulturowo	

Źródło: opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035 jest także spójna ze strategią rozwoju ponadlokalnego, czyli *Strategią rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku*, nad którą trwają prace. W 2024 r. opublikowano zatwierdzoną strukturę celów², która zgodnie z Uchwałą nr 6/2024 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Metropolia Warszawska” z dnia 22 marca 2024 r. będzie stanowiła część składową projektu *Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku* i zostanie uzupełniona o bardziej szczegółowe opisy. Poniższa tabela przedstawia spójność strategii gminy wobec strategii rozwoju ponadlokalnego.

Tabela 3 Komplementarność strategii gminy z opracowywaną strategią rozwoju ponadlokalnego

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku		Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035
Cel 1. Efektywne partnerstwo	Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> Aktywny kapitał społeczny Intensywna współpraca samorządowa Rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna Skoordynowany system usług społecznych 	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne
Cel 2. Wygodna przestrzeń	Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> Przyjazne miejsca Swoboda i bezpieczeństwo podróży 	Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy
Cel 3. Elastyczna odporność	Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> Adaptacja i mitygacja zmian klimatu Bezpieczeństwo energetyczne 	Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy

² <https://um.warszawa.pl/waw/metropolia-warszawska/cele-rozwoju-i-kierunki-dzialan> (dostęp: 15.04.2025 r.).

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku		Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035
	<ul style="list-style-type: none"> Elastyczny system migracyjny Wysoka jakość środowiska Zrównoważony system żywnościowy 	Cel strategiczny 4. Gmina przyjazna środowisku – adaptacja do zmian klimatu i ochrona zasobów przyrodniczych
Cel 4. Konkurencyjna otwartość	Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjność zamieszkania Kompetencje przyszłości Metropolitalna oferta turystyczna Miejsce dla biznesu 	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki oparty na przedsiębiorczości, innowacyjnych usługach i promocji potencjału gminy

Źródło: <https://um.warszawa.pl/waw/metropolia-warszawska/cele-rozwoju-i-kierunki-dzialan>.

1.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji

Według Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) obszary objęte strategiczną interwencją to: *określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.*

W *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze* wyróżniono OSI na poziomie krajowym takie jak: obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Ponadto wspomniana strategia definiuje dwa typy OSI:

a) problemowe – podregiony NUTS 3:

- w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, plocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
- w regionie Warszawskim stołecznym³: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,

b) bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:

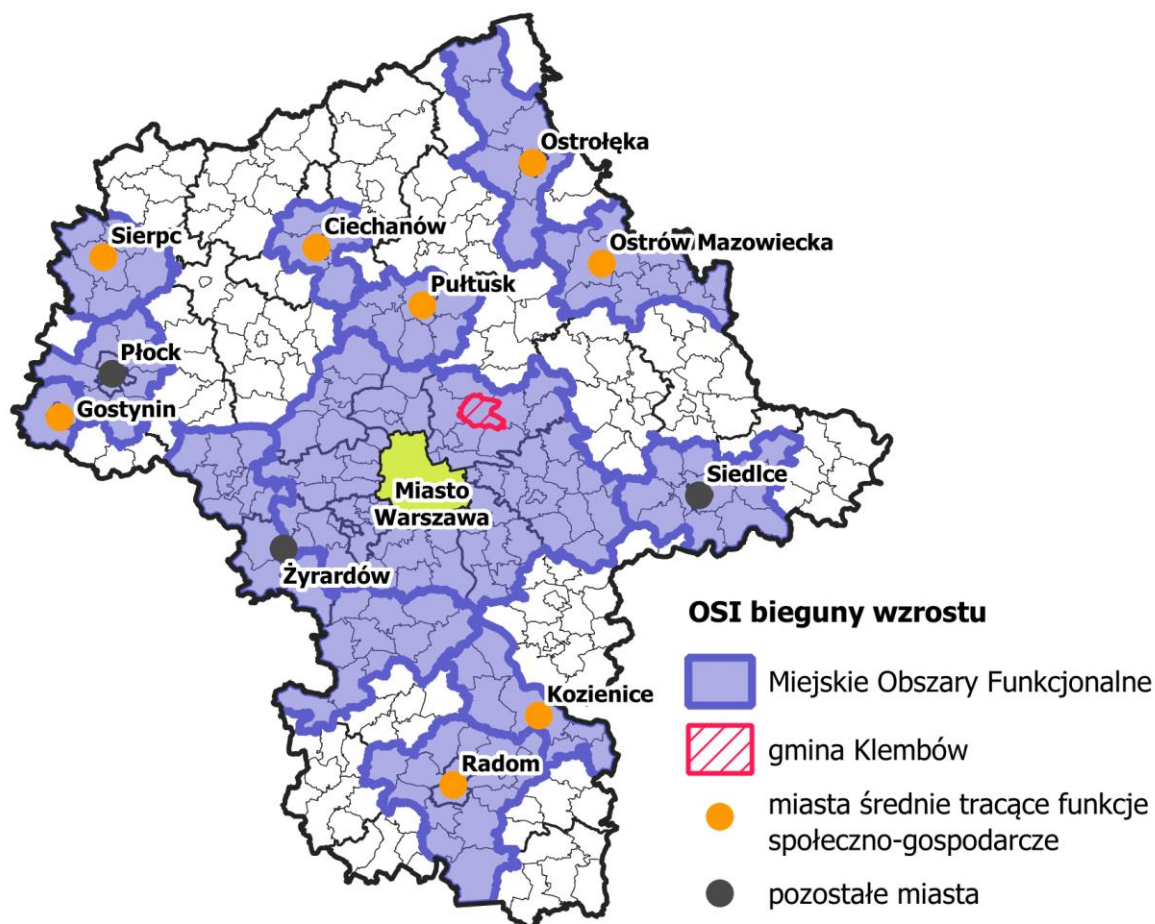
- miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
- miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

³ Region warszawski stołeczny obejmuje Warszawę wraz z dziewięcioma powiatami: legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, wołomińskim, grodziskim, piaseczyńskim, pruszkowskim i warszawskim zachodnim.

Gmina Klembów wpisuje się w **OSI miejski obszar funkcjonalny Warszawy** (OSI MOF Warszawy), który pełni rolę ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim. Miasta i ich obszary funkcjonalne pełnią rolę biegunów wzrostu w województwie. W strategii rozwoju województwa wskazano na współpracę w ramach MOF, która obejmuje w szczególności:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego,
- rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
- poprawę jakości powietrza,
- zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych.

Grafika 1 OSI bieguny wzrostu wskazane w strategii rozwoju województwa, z uwzględnieniem położenia gminy Klembów

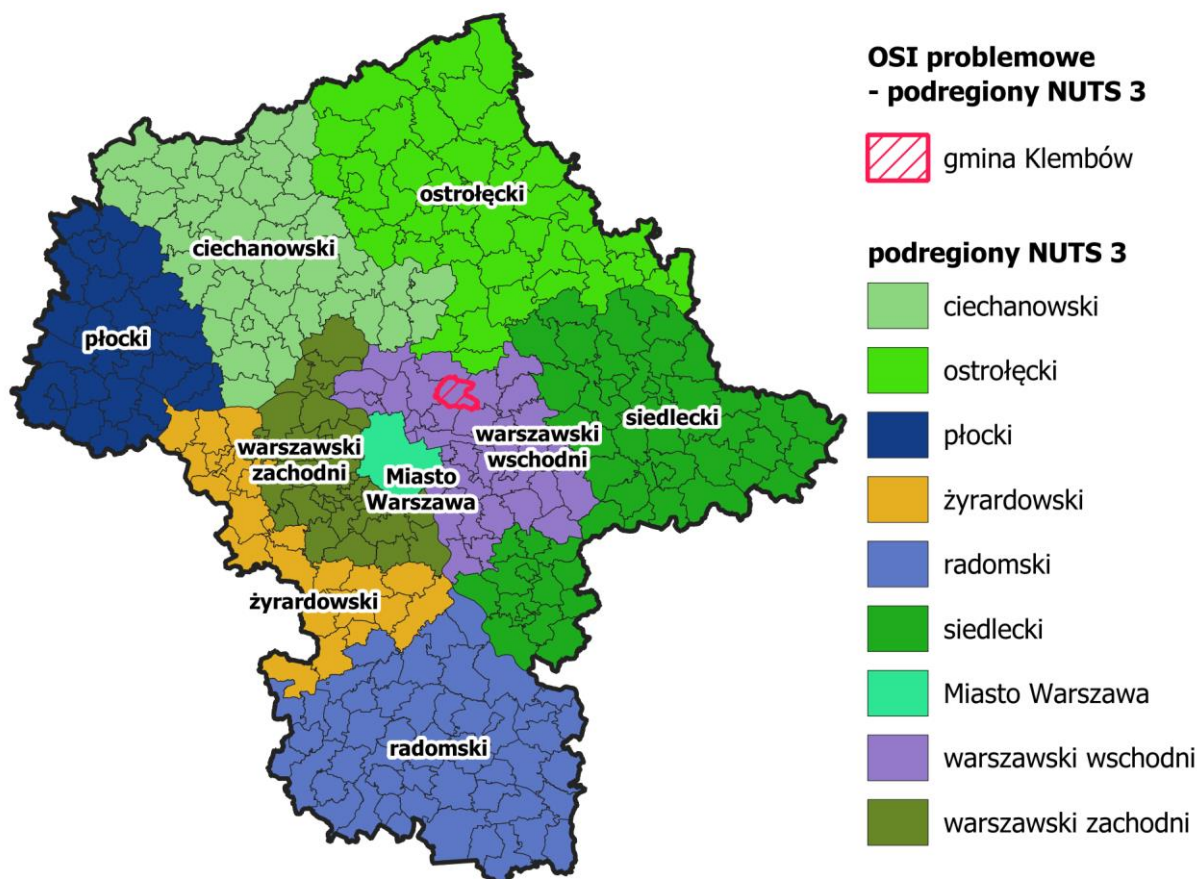

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Pomimo silnych powiązań funkcjonalnych pomiędzy gminami tworzącymi MOF Warszawy, istnieje duże zróżnicowanie pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gmin. Z uwagi na występujące dysproporcje MOF Warszawy, Gmina Klembów, wpisuje się również w typ problemowy **OSI warszawsko-wschodni obszar strategicznej interwencji**. Działania zaplanowane w OSI warszawsko-wschodnim koncentrują się na:

- wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego (poprzez m.in.: aktywizację osób bezrobotnych, rozwój oferty inwestycyjnej, poprawę jakości infrastruktury turystycznej),
- poprawie dostępności do infrastruktury komunalnej i usług społecznych (poprzez m.in.: rozbudowę infrastruktury komunalnej, rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, rozwój sieci tras pieszo-rowerowych, poprawę dostępności do usług z zakresu zdrowia, edukacji, pomocy społecznej itp.).

Grafika 2 OSI problemowe, wskazane w strategii rozwoju województwa, z uwzględnieniem położenia gminy Klembów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

1.3.2 Spójność z dokumentami z zakresu prawa wodnego

Niniejsza strategia stosuje się do Ustawy z dnia 20 lipca 2017 – Prawo wodne, a dokładnie zapisów art. 315 i art. 326 dotyczących procesów gospodarowania wodami, które wskazują na konieczność uwzględnienia ich w strategii rozwoju gminy. Niniejsza strategia wykazuje zatem spójność z zapisami dokumentów krajowych takich jak:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowi najważniejszy dokument z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi. Gmina Klembów leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły⁴, przedstawiające wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Klembów

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW2000102671869	Czarna	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW2000152671889	Beniaminówka	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk/naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW200010267167	Rządza do Cienkiej	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW2000102671694	Dopływ z Woli Rasztowskiej	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny
RW2000112671699	Rządza od Cienkiej do ujścia	Rzeka nizinna/naturalna część wód	zły	dobry stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW20001026719969	Dopływ spod Karolewa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny, stan chemiczny dobry

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina położona jest w obrębie dwóch części wód podziemnych (JCWPd), która cechują się dobrym stanem ogólnym.

⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Klembów

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW200055	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200054	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie Gminy Klembów występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych⁵. Gmina znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Subniecka Warszawska i Dolina Środkowej Wisły.

Poniżej wskazano działania podstawowe zidentyfikowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, które zostały przypisane do JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Klembów

Tabela 6 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Klembów

Kod JCWP	Działania podstawowe
RW2000102671869	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.
RW2000152671889	<ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
RW200010267167	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
RW2000102671694	<ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.
RW2000112671699	<ul style="list-style-type: none"> Brak działań.
RW20001026719969	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kod JCWPd	
GW200055	<ul style="list-style-type: none"> Reambulacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych głównego zbiornika wód podziemnych.
GW200054	

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

⁵ Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Drugim ważnym dokumentem jest Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP), którego celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujące zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art. 173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022 r. poz. 2739), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z obowiązującymi Mapami zagrożenia powodziowego⁶ i Mapami ryzyka powodziowego⁷, Gmina Klembów jest zagrożona wystąpieniem powodzi ze strony rzeki Rządza w stopniu wysokim (raz na 10 lat). Ryzyko powodziowe także określono jako wysokie.

Istotnym dokumentem jest także Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukację i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Gminy Klembów przedstawia się następująco:

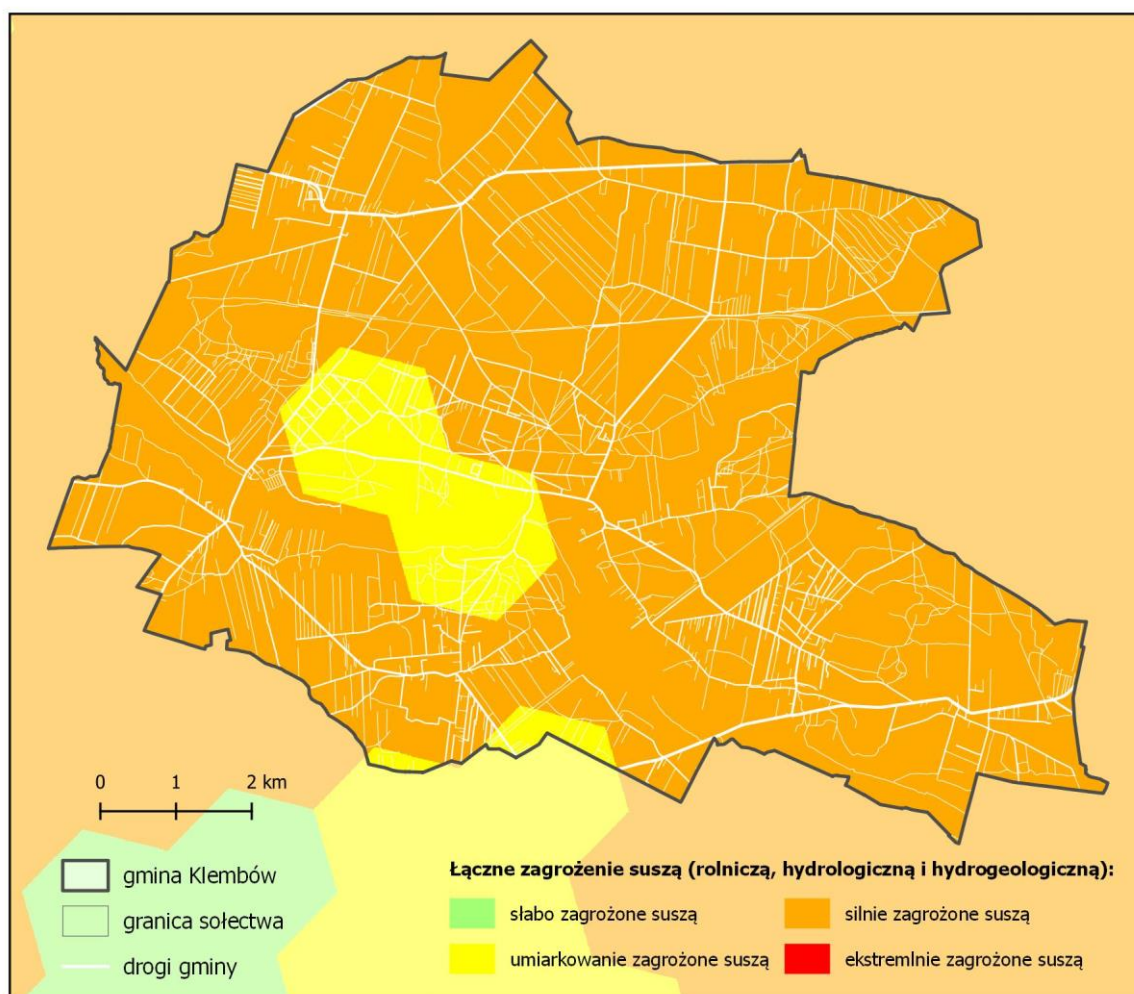
- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I (słabo zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa II (umiarkowanie zagrożone);
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa IV (ekstremalnie zagrożone);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa III (silnie zagrożone).

Według łącznego zagrożenia suszą Gmina Klembów jest w większości silnie zagrożona wystąpieniem suszy, a jej centralny fragment w stopniu umiarkowanym. Biorąc pod uwagę postępujące zmiany klimatu można zakładać, że w przyszłości zjawisko suszy będzie występować częściej. Z tego względu na terenie gminy zalecane są inwestycje w niebiesko-zieloną infrastrukturę, w tym systemy retencji wody.

⁶ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP

⁷ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP

Grafika 3 Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Klembów

Źródło: opracowanie własne.

1.4 Charakterystyka Gminy Klembów

Gmina Klembów jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie wołomińskim i w Obszarze Metropolitalnym Warszawy. W skład gminy wchodzi 17 sołectw, a siedzibą gminy jest miejscowość Klembów. Gmina graniczy z pięcioma gminami: Gminą Tłuszcz, Gminą Radzymin, Gminą Dąbrówka, Gminą Poświętne i Gminą Wołomin. W 2023 r. gmina liczyła 11,3 tys. mieszkańców⁸.

Grafika 4 Położenie Gminy Klembów na tle regionu

Źródło: opracowanie własne.

Gmina położona jest w odległości około 30 km od Warszawy. Wzdłuż krótkiego odcinka w północnej części gminy w sołectwie Wola Rasztowska, przebiega droga ekspresowa S8 relacji Choroszcz-Kłodzko, która jest głównym szlakiem komunikacyjnym łączącym gminę z Warszawą. Ponadto przez gminę

⁸ Źródło: dane BDL GUS.

przebiegają trzy linie kolejowe (nr 6, 10 i 13) o znaczeniu państwowym oraz drogi wojewódzkie 634 i 636. Gmina leży w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, co wpływa na jej wysoką atrakcyjność osiedleńczą poprzez bliskość najbardziej rozwiniętego rynku pracy w kraju, dostępność usług edukacyjnych, zdrowotnych itd.

W gminie dominuje krajobraz rolniczy poprzecinany kompleksami leśnymi. Przez intensywny rozwój stolicy gmina stopniowo zmienia swoje funkcje – dawniej dominowała przede wszystkim funkcja rolnicza, obecnie zaczyna dominować funkcja mieszkaniowa. Gmina Klembów znajduje się w obrębie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Rezerwatu Przyrody Dębina, co wpływa na jej atrakcyjność turystyczną. Warto wspomnieć, że przed II wojną światową w gminie funkcjonowały dwa lotniska: Ostrówek i Orzesznik, których dziedzictwo warto uwzględnić w planach rozwoju turystyczno-kulturowego gminy. Obecnie gmina posiada dobre warunki do rozwoju różnych rodzajów turystyki, m.in.: weekendowej, konnej czy agroturystyki.

Pod względem gospodarczym gmina ma charakter rolniczy, o czym świadczy wysoki udział użytków rolnych w powierzchni gminy, które stanowią około 41% powierzchni ogółem. Ze względu na wzrost liczby mieszkańców przewiduje się, że rolnictwo będzie pełnić coraz mniejszą rolę w lokalnej gospodarce. Poza tym w gospodarce gminy przeważają mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników, które stanowią blisko 97% wszystkich podmiotów. Ważnym miejscem pracy dla mieszkańców gminy jest Warszawa oraz Gmina Wołomin.

1.5 Wnioski z diagnozy gminy

Sfera społeczna

W okresie 2014-2023 liczba mieszkańców Gminy Klembów wzrosła o niemal 19%, wynosząc 11,3 tys. w 2023 r., co wynika z intensywnej suburbanizacji Warszawy. Tereny wiejskie takie jak Gmina Klembów stają się coraz chętniej zamieszkiwane przez mieszkańców stolicy, co potwierdzają dane statystyczne, gdzie do Gminy Klembów najwięcej nowych mieszkańców przeprowadziło się z Warszawy oraz Gminy Wołomin. Przepływy ludnościowe w obrębie tych dwóch jednostek terytorialnych funkcjonują także w przeciwnym kierunku – z Gminy Klembów najwięcej mieszkańców wyprowadziło się do Warszawy i Gminy Wołomin. Biorąc pod uwagę położenie gminy w Obszarze Metropolitalnym Warszawy i dalsze procesy suburbanizacji do 2035 r. GUS szacuje, że liczba mieszkańców gminy wzrośnie o 7,0% względem 2023 r. – wzrost ten może być jednak większy.

W Gminie Klembów zachodzi zjawisko starzenia się lokalnej społeczności, jednakże trend ten jest słabszy w porównaniu do powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wzrósł nieznacznie w analizowanym okresie. Pozytywnym trendem jest wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast negatywnym zmniejszający się udział osób w wieku produkcyjnym. Na sytuację demograficzną gminy wpływa przede wszystkim wysokie saldo migracji, które od lat utrzymuje się na poziomie wyraźnie wyższym na tle powiatu i województwa. Gorszą sytuację notuje się w związku z przyrostem naturalnym, który w ostatnich latach utrzymywał się z reguły na poziomie ujemnym. Niski przyrost naturalny jest jednak problemem ogólnopolskim, z którym boryka się większość gmin w kraju. Kluczowe jest zatem prowadzenie działań mających na celu budowanie atrakcyjności osiedleńczej w celu zatrzymania w gminie, szczególnie młodych mieszkańców oraz przyciągnięcie nowych.

Według danych pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie, liczba osób korzystających z pomocy socjalnej ogółem uległa zmniejszeniu w ostatnich latach. Wzrosła natomiast liczba osób korzystającej z pracy socjalnej, która obejmuje rodziny, w których zidentyfikowano problem taki jak m.in. przemoc, uzależnienia, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z diagnozy wynika, że zachodzi potrzeba rozwoju usług skierowanych do osób z niepełnosprawnościami i seniorów, w tym usług opiekuńczych i zdrowotnych. Zdiagnozowano także niską dostępność do usług wsparcia takich jak terapia, pomoc psychologiczna, wsparcie rodzin itp. oraz słaba dostępność usług zdrowotnych. Ponadto istnieje potrzeba zwiększenia zasobów mieszkań chronionych.

Głównymi podmiotami kultury działającymi w gminie są: Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie i Gminna Biblioteka Publiczna w Klembowie wraz z Filią w Woli Rasztowskiej. Działalność GOK odbywa się także w trzech świetlicach wiejskich. Z informacji uzyskanych w ramach przeprowadzenia diagnozy

wynika, że mieszkańcy mają coraz większe oczekiwania co do oferty kulturalnej – wzrasta zapotrzebowanie na tzw. kulturę wyższą. Z oferty kulturalnej coraz chętniej korzystają seniorzy, natomiast występuje problem z aktywizacją młodzieży. Należy podkreślić, że obiekty GOK nie są w pełni dostosowane do obsługi osób z niepełnosprawnościami, osób w podeszłym wieku oraz rodzin z małymi dziećmi zwłaszcza siedziba główna w Klembowie oraz pracownia artystyczna w Woli Rasztowskiej, co ogranicza dostęp do kultury. Dla seniorów ofertę aktywnego spędzania czasu proponuje jedyny w gminie Klub Seniora+ w Roszczepie.

W gminie funkcjonuje tylko jeden żłobek – mieszkańcy zgłaszają problem z niską dostępnością opieki żłobkowej. Wskazuje to na potrzebę rozwoju oferty żłobkowej, szczególnie biorąc pod uwagę dalszy wzrost liczby mieszkańców gminy. W gminie funkcjonują ponadto oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz 6 szkół podstawowych.

W strukturze zabudowy dominują domy jednorodzinne, o czym świadczy liczba wydawanych pozwoleń na budowę – niemal wszystkie pozwolenia dotyczyły domów jednorodzinnych. Biorąc pod uwagę dalszy wzrost liczby mieszkańców zapotrzebowanie na nowe mieszkania i tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe będzie wzrastać.

Sfera gospodarcza

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców wzrosła także liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie, jednakże ich liczba w przeliczeniu na liczbę mieszkańców nadal pozostawała wyraźnie niższa w porównaniu do powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego. Zdecydowaną większość podmiotów stanowiły te zatrudniające od 0 do 9 pracowników, a więc mikroprzedsiębiorstwa (97% wszystkich podmiotów w 2023 r.). Według sekcji PKD najbardziej liczna grupa podmiotów działała w obszarze związanym z handlem i naprawą pojazdów, budownictwem, a także działalnością naukową, profesjonalną i techniczną. W ostatnich latach w gminie rozwija się sektor usługowy, jednakże nadal w gminie przeważa charakter rolniczy. Należy podkreślić, że pomimo rolniczego charakteru warunki środowiskowe występujące w gminie są niekorzystne do rozwoju rolnictwa – przeważają gleby o niskiej klasie bonitacyjnej, piaszczyste, ponadto tereny gminy są silnie zagrożone zjawiskiem suszy ogółem, a suszą rolniczą – ekstremalnie zagrożone.

Gmina Klembów położona jest w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, przez co jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania – intensywny proces suburbanizacji stolicy wpływa na wzrost liczby ludności w gminach podwarszawskich. Z tego względu funkcja rolnicza gminy jest stopniowo wypierana przez funkcję mieszkaniową. Z uwagi na zachodzące procesy istnieje potrzeba rozwoju funkcji usługowo-mieszkaniowej – w gminie znajduje się jednak stosunkowo niewiele terenów przeznaczonych pod zabudowę usługowo-produkcyjną, co może być barierą w rozwoju gospodarczym gminy. W *Regionalnej*

Strategii Innowacji dla Mazowsza do 2030 roku powiat wołomiński, w której leży Gmina Klembów, uzyskał ponadprzeciętną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej, na co wpływa przede wszystkim bliskość Warszawy. Atrakcyjność ta nie jest jednak w pełni wykorzystywana z uwagi na niewielką bazę terenów inwestycyjnych i niedostateczną ofertę skierowaną do przedsiębiorców.

Gmina Klembów ma potencjał do rozwoju różnych form turystyki, z uwagi na obecność kompleksów leśnych i bliskość stolicy – szczególnie dotyczy to turystyki weekendowej, turystyki rowerowej, czy turystyki konnej. Głównym deficytem jest jednak niewystarczająco rozwinięta infrastruktura noclegowa, gastronomiczna i rekreacyjna. Z badań ankietowych wynika, że mieszkańcy wskazują na niedostateczną liczbę miejsc spędzania czasu wolnego i integracji – tego typu inwestycje podniosłyby zarówno jakość życia mieszkańców, jak i atrakcyjność turystyczną gminy.

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa

Gmina Klembów leży w odległości około 30 km od Warszawy, a przez jej teren przebiegają ważne szlaki komunikacyjne takie jak droga ekspresowa S8, droga wojewódzka nr 634 i nr 636. Ponadto przez gminę przebiegają trzy linie kolejowe: nr 6, 10 i 13 o znaczeniu państwowym. Gmina wyróżnia się dobrą dostępnością kolejową – na linii nr 6 łączącej gminę z Warszawą kursuje około 50 par pociągów dziennie. Deficyt odnotowano natomiast w przypadku oferty przewozów autobusowych, których oferta jest stosunkowo uboga względem oferty kolejowej, co znajduje odzwierciedlenie w odpowiedziach ankiety, gdzie respondenci wskazywali na potrzebę rozwoju oferty przewozowej. Ponadto zauważa się problem związany z niedostateczną infrastrukturą komunikacyjną – w wielu miejscach w gminie brakuje chodników, co stwarza zagrożenie dla mieszkańców i obniża poczucie bezpieczeństwa. Poza tym z uwagi na przebieg drogi ekspresowej S8 część mieszkańców Woli Raszewskiej narażona jest na hałas komunikacyjny. W zakresie transportu rolę uzupełniającą spełniają drogi rowerowe, których liczba jest niewielka – brakuje spójnej sieci dróg rowerowych, którą mieszkańcy mogliby bezpiecznie się przemieszczać. Ankietowani mieszkańcy wskazują na potrzebę rozbudowy sieci dróg rowerowych.

Za dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków na terenie gminy odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej w Klembowie. Większość mieszkańców korzysta z wodociągu, który obejmuje wszystkie miejscowości, choć część ludności nadal zaopatruje się w wodę z indywidualnych ujęć. Znacznie mniej korzystnie wypada natomiast stan infrastruktury kanalizacyjnej – siecią objęte są jedynie cztery sołectwa, co ogranicza dostęp do systemu zbiorczego odprowadzania ścieków. W związku z prognozowanym wzrostem liczby mieszkańców, rozwój sieci kanalizacyjnej oraz budowa nowej oczyszczalni ścieków stają się pilnymi i niezbędnymi kierunkami działań inwestycyjnych. Ma to również znaczenie z uwagi na zróżnicowanie w poziomie dostępu do infrastruktury i usług publicznych pomiędzy

sołectwami gminy, zatem istotne jest prowadzenie działań mających na celu minimalizację dysproporcji rozwojowych między sołectwami.

Pod względem geograficznym gmina położona jest w makroregionie Niziny Środkowomazowieckiej, w mezoregionie Równiny Wołomińskiej. Poziom lesistości gminy kształtuje się na poziomie około 22%. Kompleksy leśne zlokalizowane są głównie w centralnej i wschodniej części gminy. Gmina leży w obrębie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Rezerwatu Przyrody Dębina. Jednym z problemów zauważanych w gminie jest zjawisko zanieczyszczenia powietrza, które wynika z występowania tzw. niskiej emisji. Z diagnozy wynika, że stan powietrza w ostatnich latach uległ poprawie, jednakże nadal nie jest to stan w pełni zadowalający.

Gmina Klembów znajduje się w obszarze o wysokim ryzyku występowania suszy, a dodatkowym zagrożeniem jest możliwość powodzi ze strony rzeki Rządza. W kontekście postępujących zmian klimatycznych należy liczyć się z nasileniem ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak intensywne burze, nawalne opady deszczu czy długotrwałe okresy bez opadów. W związku z tym istotne będzie rozwijanie tzw. błękitno-zielonej infrastruktury, szczególnie działań zwiększających retencję wody, a także poprawa jakości środowiska, w tym systemowe rozwiązania dotyczące ochrony przyrody i bioróżnorodności. W aspekcie środowiskowym należy również zwrócić uwagę na problem hałasu środowiskowego, w szczególności komunikacyjnego, który dotyczy przede wszystkim części gminy zlokalizowanej w pobliżu drogi ekspresowej S8, jak również hałas generowany podczas np. imprez masowych czy hałas wynikający z funkcjonowania na terenie gminy lądowiska. Hałas jest jednym z czynników wpływających na obniżenie jakości życia mieszkańców oraz szkodliwych dla zdrowia.

1.6 Analiza SWOT

Analiza danych wtórnych wraz z wynikami badań jakościowych i ilościowych umożliwiła identyfikację najważniejszych wyzwań oraz zasobów rozwojowych Gminy Klembów. Uzyskane informacje posłużyły jako fundament do sformułowania celów strategicznych i wyznaczenia kierunków działań, których celem jest przezwyciężenie zdiagnozowanych barier oraz pełne wykorzystanie potencjału gminy.

W celu usystematyzowania zebranych informacji na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT, w ramach której wyodrębniono:

- Mocne strony (Strengths) - cechy w pozytywny sposób wyróżniające gminę na tle innych jednostek osadniczych, stanowiące jednocześnie potencjał do dalszego rozwoju,
- Słabe strony (Weaknesses) - cechy negatywne, ograniczające rozwój gminy,
- Szanse (Opportunities) - korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy,
- Zagrożenia (Threats) - niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie gminy w granicach Obszaru Metropolitalnego Warszawy – jednego z najważniejszych centrów społeczno-gospodarczych w Polsce, • Dogodne warunki komunikacyjne dzięki obecności drogi ekspresowej S8 oraz przebiegających przez gminę linii kolejowych nr 6, 10 i 13, • Korzystna sytuacja demograficzna – w latach 2014–2023 liczba mieszkańców wzrosła o 18,8%, • Wysoka atrakcyjność osiedleńcza, potwierdzona dodatnim i stabilnym saldem migracji, • Dobra dostępność komunikacji kolejowej, zwłaszcza na trasie Warszawa–Klembów, • Rozwój przedsiębiorczości – w latach 2019–2023 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła o 31,3%, 	<ul style="list-style-type: none"> • Braki w zakresie infrastruktury transportowej – jakość dróg, brak chodników w niektórych miejscach gminy, • Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna – z której korzysta 37,8% mieszkańców, • Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla osób starszych oraz mieszkańców z niepełnosprawnościami, • Niewystarczająca liczba mieszkań wspomaganych i treningowych dostosowanych do potrzeb osób wymagających wsparcia, • Ograniczona dostępność usług specjalistycznych, takich jak m.in. wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, • Utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych, w szczególności w zakresie opieki specjalistycznej,

• Niski poziom bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym, utrzymujący się na stabilnym poziomie, • Walory przyrodnicze wynikające z położenia na terenie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz rezerwatu przyrody Dębina, • Pozytywne opinie mieszkańców na temat jakości nauczania w szkołach podstawowych funkcjonujących na terenie gminy, • Wysoka pozycja gminy w ogólnopolskim rankingu „Gmina Dobra do Życia”, • Funkcjonowanie 4 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w Dobczynie, Klembowie, Kruszu i Roszczepie. Wszystkie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, • Aktywność organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich i klubów sportowych.	• Niedostatecznie rozwinięta opieka żłobkowa, niewystarczająca względem potrzeb lokalnej społeczności, • Potrzeba modernizacji infrastruktury edukacyjnej, • Problemy techniczne i lokalowe instytucji kultury, przy jednocześnie wzrastającym zapotrzebowaniu na bogatszą ofertę kulturalną, • Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa, ograniczająca możliwości bezpiecznej mobilności, • Stosunkowo niewielka liczba ogólnodostępnych przestrzeni służących rekreacji i integracji społecznej, • Niski poziom aktywności obywatelskiej, częściowo wynikający z braku skutecznej integracji nowych mieszkańców ze społecznością lokalną, • Niewystarczające warunki lokalowe i bariery architektoniczne Urzędu Gminy w Klembowie i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Szanse

- Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2021-2027,
- Współpraca i rozwój w ramach Stowarzyszenia Metropolia Warszawa, w tym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych,
- Rozwój oferty transportu zbiorowego – autobusowego i kolejowego,
- Wzrastająca atrakcyjność osiedleńcza terenów podmiejskich,
- Inwestycje zwiększające dostęp do internetu,
- Rosnąca popularność pracy zdalnej,
- Rozwój potencjału turystycznego gminy,
- Rozwój odnawialnych źródeł energii i błękitno-zielonej infrastruktury.

Zagrożenia

- Niepewna sytuacja geopolityczna związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie,
- Ograniczenie środków z funduszy unijnych na inwestycje wymagające środków zewnętrznych,
- Inflacja, wzrost kosztów energii i nowych inwestycji,
- Ponadregionalny problem z dostępem do usług zdrowotnych, w tym lekarzy specjalistów,
- Wzrost liczby chorób cywilizacyjnych i innych zagrożeń dla zdrowia ludzi,
- Postępujące starzenie się lokalnej społeczności,
- Presja urbanizacyjna na tereny zielone,
- Zmiany klimatyczne i związane z tym ryzyko występowania gwałtownych zjawisk

	<p>atmosferycznych prowadzących m.in. do powodzi,</p> <ul style="list-style-type: none">• Brak możliwości rozwoju oraz realizacji nowych zadań w związku z ograniczeniami lokalowymi w Urzędzie Gminy w Klembowie i w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
--	--

2. Część strategiczna

2.1 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku

Wizja i misja rozwoju stanowią kluczowe elementy długofalowego planowania strategicznego gminy Klembów. Określają one nie tylko aspiracje władz lokalnych i mieszkańców oraz wszystkich interesariuszy procesu, ale również wyznaczają kierunki działań podejmowanych w celu poprawy jakości życia oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wizja rozwoju gminy przedstawia jej pożądany obraz w przyszłości – stan do którego dąży się poprzez planowanie i wdrażanie konkretnych działań, które zaprezentowano w przedmiotowym dokumencie. Z kolei misja określa podstawowy – nadrzędny cel rozwojowy gminy jako wspólnoty samorządowej, ale także sposób realizacji zadań publicznych w oparciu o lokalne zasoby, potrzeby i wyzwania.

W niniejszym rozdziale zaprezentowano wizję i misję rozwoju gminy, które stanowią punkt wyjścia do stworzenia schematu i zakresu interwencji.

MISJA

GMINY KLEMBÓW

Celem nadrzędnym jest rozwój osiedleńczy przy zachowaniu spójnego, zielono-sielskiego charakteru gminy oraz podniesienie jakości życia i usług w gminie, w tym stopniowego kreowania oferty spędzania wolnego czasu skierowanej do mieszkańców i odpowiadającej ich rosnącym potrzebom. Misja skupiona jest na zrównoważonym rozwoju terytorialnym całej gminy i systematycznym rozwijaniu i przygotowaniu gminy do przyjęcia i osiedlania się nowych mieszkańców, których liczba z roku na rok wzrasta.

WIZJA GMINY KLEMBÓW

GINA KLEMBÓW - MIEJSCE DOBRE DO ŻYCIA

Gmina Klembów w 2035 r. ma być miejscem atrakcyjnym, dobrym do życia, wychodzącym naprzeciw oczekiwaniom obecnych, jak i nowych mieszkańców.

W kontekście prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców, gmina przewiduje rozbudowę infrastruktury oraz rozwijanie się w sposób zrównoważony, który będzie wspierał integrację nowych mieszkańców oraz poprawę jakości życia.

Jak będzie wyglądać gmina Klembów w 2035 roku?

W wyniku realizacji założeń strategii, gmina Klembów będzie:

- Gminą atrakcyjną osiedleńczo, zachowującą zielony i sielski charakter, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich walorów środowiskowych związanych m.in. z najstarszym rezerwatem przyrody na Mazowszu – rezerwatem „Dębina”
- Zapewniać dostęp do wysokiej jakości usług oraz oferty czasu wolnego skierowanej do różnych grup mieszkańców
- Gminą pozbawioną deficytów infrastrukturalnych
- Sprzyjać wypoczynkowi i rekreacji m.in. dzięki rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych łączących wszystkie miejscowości
- Gminą bezpieczną, przyciągającą mieszkańców, w tym rodziny z dziećmi
- Rozwijać się w sposób zrównoważony, z zachowaniem ładu przestrzennego i transformacją w gminę osadniczą poprzez rozwój zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej
- Posiadać rozpoznawalną markę Klembów
- Oferować atrakcyjne warunki do osiedlania się
- Charakteryzować się wysokim rozwojem przedsiębiorczości wśród mieszkańców

2.2 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

Zaplanowane cele strategiczne i kierunki działania skoncentrowane są na kontynuacji dotychczasowego kierunku rozwoju, przy jednoczesnym dostosowaniu do zmieniających się obecnie uwarunkowań, jak również w odniesieniu do deficytów, wyzwań i problemów zidentyfikowanych w trakcie diagnozy oraz przeprowadzonych spotkań warsztatowych i badań ankietowych.

Cele strategii sformułowano w podziale na cztery sfery planowania strategicznego: społeczną, przestrzenną, gospodarczą i klimatyczno-środowiskową. Mimo wyodrębnienia i przyporządkowania celów do poszczególnych sfer należy mieć na uwadze, że są one ze sobą powiązane, wzajemnie się przenikają, uzupełniają, a efekty realizacji jednego z nich wzmacniają i umożliwiają rozwój innego obszaru. Każda z nich pełni odrębną funkcję, ale żadna nie może funkcjonować w oderwaniu od pozostałych, co wskazuje na kompleksowość zaplanowanych działań.

Aby zaplanowane działania w ramach sfery społecznej i gospodarczej mogłyby być skutecznie realizowane, kluczowe jest odpowiednie zaplecze infrastrukturalne i przestrzenne. Ponadto w celu rozwoju gospodarczego oprócz potencjału i infrastruktury technicznej, kluczowy jest potencjał społeczny i zasoby kapitału ludzkiego. Nie mniej istotna jest sfera klimatyczno-środowiskowa, która stanowi fundament dla długofalowej trwałości wszystkich działań.

Zrównoważone gospodarowanie zasobami, ochrona środowiska, czy adaptacja do zmian klimatu i rozwój zielonej infrastruktury to warunki konieczne dla zapewnienia bezpiecznego oraz zdrowego życia społeczności, jak również przyciągania inwestycji i rozwoju gospodarczego.

Dlatego skuteczne planowanie strategiczne gminy Klembów powinno być oparte na zintegrowanym podejściu, co gwarantuje spójny, zrównoważony i długotrwały rozwój lokalny.

Kluczowe z punktu widzenia planowania interwencji w gminie Klembów jest uwzględnienie uwarunkowań rozwojowych, okoliczności oraz czynników, które wpływają na kształtowanie się sytuacji w gminie.

Poniżej w sposób syntetyczny zestawiono najważniejsze czynniki mające wpływ na rozwój gminy Klembów.

- Odnotowywany i prognozowany wzrost liczby ludności
- Niższa dynamika starzenia się społeczeństwa
- Wysoka pozycja w rankingu „Gmina dobra do życia”
- Wysoka wartość wskaźnika salda migracji
- Odczuwalne skutki społeczno-gospodarcze i przestrzenne, postępującej suburbanizacji Warszawy oraz silne powiązania funkcjonalne z miastem stołecznym
- Stopniowy zanik rolnictwa w gospodarce, transformacja gminy i łączenie funkcji rolniczej z mieszkaniową
- Zmniejszające się zapotrzebowanie na pomoc społeczną
- Potencjał do rozwoju turystyki (weekendowej, krajoznawczej, rowerowej)
- Rozwój i rozbudowa zasobu mieszkaniowego w gminie, tworzenie oferty terenów mieszkaniowych dla osób wyprowadzających się poza miasto
- Zwiększone zapotrzebowanie na rozbudowę zabudowy jednorodzinnej, stopniowe stawanie się „sypialnią” Warszawy
- Walory przyrodnicze i krajobrazowe – występowanie obszarów chronionych w tym najstarszego na Mazowszu rezerwatu przyrody „Dębina”
- Silne zagrożenie suszą i ryzyko wystąpienia powodzi, ze strony rzeki Rządza
- Dobra dostępność komunikacyjna i przebieg ważnych szlaków komunikacyjnych (droga ekspresowa S8, drogi wojewódzkie nr 634 i 636 oraz linii kolejowych nr 6, 10 i 13)
- Wypieranie zabudowy zagrodowej i zastępowanie zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- Zaburzenie pierwotnych układów ruralistycznych i rozproszenie, w skutek rozwoju zabudowy i urbanizację dotychczas niezabudowanych terenów

2.3 Schemat założeń planistycznych

Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenna	Sfera klimatyczno-środowiskowa
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne	Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki oparty na przedsiębiorczości, innowacyjnych usługach i promocji potencjału gminy	Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy	Cel strategiczny 4. Gmina przyjazna środowisku – adaptacja do zmian klimatu i ochrona zasobów przyrodniczych
Kierunek działania 1.1 Nowoczesna i dostępna edukacja oraz atrakcyjna przestrzeń do nauki i rozwoju	Kierunek działania 2.1 Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kierunek działania 3.1 Wydajna i efektywna infrastruktura techniczna	Kierunek działania 4.1 Poprawa jakości środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym
Kierunek działania 1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną i ofertę kulturalno-rekreacyjną		Kierunek działania 3.2 Zintegrowany rozwój sieci drogowej i rowerowej wraz z poprawą dostępności i bezpieczeństwa transportowego	
Kierunek działania 1.3 Wzmacnianie zaangażowania społecznego		Kierunek działania 3.3 Zintegrowane zarządzanie przestrzenią gminy	
Kierunek działania 1.4 Systemowe wsparcie mieszkańców poprzez wzmacnianie dostępności i jakości usług społecznych, zdrowotnych			
Kierunek działania 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rozwój mieszkalnictwa			

2.4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Sfera społeczna	
<div>Sfera społeczna</div> <p>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne</p> <p>Kierunek działania 1.1 Nowoczesna i dostępna edukacja oraz atrakcyjna przestrzeń do nauki i rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie wysokiej jakości nauczania i podnoszenie standardu bazy edukacyjnej, w celu zwiększenia komfortu nauki • Rozbudowa placówek edukacyjnych i zwiększenie liczby miejsc w szkołach i przedszkolach • Zwiększenie poziomu współpracy między samorządami szkolnymi • Prowadzenie działań na rzecz wzmacniania kompetencji kadry nauczycielskiej • Poszerzenie katalogu zajęć dodatkowych w placówkach oświatowych, w tym kół zainteresowań, kół sportowych • Budowa żłobka • Zwiększenie oferty w zakresie m.in. wczesnego wspomaganie, zajęć integracji sensorycznej, logopedii
<div>Sfera społeczna</div> <p>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne</p> <p>Kierunek działania 1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną i ofertę kulturalno-rekreacyjną</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury • Budowa/rozbudowa Urzędu Gminy w Klembowie i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej • Poprawa dostępności oferty rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów • Stworzenie atrakcyjnych miejsc i przestrzeni do spędzania czasu wolnego, rekreacji i wypoczynku • Wykorzystanie potencjału świetlic, ich doposażenie w celu zwiększenia atrakcyjności oferty czasu wolnego • Organizacja sportowych wydarzeń międzyszkolnych, aktywizujących i integrujących uczniów • Promocja cyklicznych imprez m.in. Gminnych Dożynek • Wsparcie działalności i rozwijanie oferty Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej, Centrum Integracyjno - Kulturalnego w Pasku oraz świetlic wiejskich czy Klubu Mieszkańców w Krzywicy • Prowadzenie działań na rzecz budowy świetlic na terenie gminy

	<ul style="list-style-type: none"> Rozszerzenie oferty instytucji kultury i organizacja wydarzeń w odniesieniu do rosnących oczekiwań mieszkańców
<p>Sfera społeczna</p> <p>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne</p> <p>Kierunek działania 1.3 Wzmacnianie zaangażowania społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia poziomu uczestnictwa mieszkańców w proponowanych przez instytucje i organizacje aktywnościach Kontynuowanie realizacji Szkolnego Budżetu Obywatelskiego Promocja i zachęcanie mieszkańców do zaangażowania w fundusz sołecki Wzmacnianie tożsamości lokalnej Rozwój społeczeństwa obywatelskiego- wspieranie organizacji pozarządowych, wolontariatu, kół gospodyń wiejskich i grup pasjonatów Działania na rzecz integracji mieszkańców i zwiększenia poziomu zaangażowania w sprawy gminy
<p>Sfera społeczna</p> <p>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne</p> <p>Kierunek działania 1.4 Systemowe wsparcie mieszkańców poprzez wzmacnianie dostępności i jakości usług społecznych, zdrowotnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych oraz mieszkańców z niepełnosprawnościami poprzez m.in.: stworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych, budowę centrum opiekuńczo-mieszkalnego Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych osobom ze szczególnymi potrzebami. Deinstytucjonalizacja usług społecznych Rozwój i popularyzacja usług opiekuńczych i usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej Rozwój infrastruktury i poprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej Współpraca z innymi samorządami (sąsiednimi gminami oraz powiatem wołomińskim) w ramach zapewnienia wsparcia osobom z niepełnosprawnościami Zapewnienie mieszkańcom dostępu do poradnictwa specjalistycznego (m.in. psychologa) Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi i liderami społeczności lokalnych, w tym promocja wolontariatu Propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, w szczególności wśród seniorów Rozwój i profesjonalizacja usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Centrum Usług Wspólnych oraz Klubu Integracji Społecznej oraz Klubu Senior+

<div>Sfera społeczna</div> <div> Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne </div> <div> Kierunek działania 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rozwój mieszkalnictwa </div>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie mieszkań wspomaganych i treningowych • Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego • Kontynuacja akcji promujących gminę i zachęcających do osiedlania się i meldowania m.in. promocja meldunkowa • Kształtowanie nowoczesnych (ekonomicznych, ekologicznych, z dostępem do komunikacji, usług i infrastruktury społecznej), terenów mieszkaniowych jako realizacja zapotrzebowania na mieszkalnictwo w skali metropolii warszawskiej
Sfera gospodarcza	
<div>Sfera gospodarcza</div> <div> Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki oparty na przedsiębiorczości, innowacyjnych usługach i promocji potencjału gminy </div> <div> Kierunek działania 2.1 Zrównoważony rozwój gospodarczy </div>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa stref aktywności gospodarczej i wydzielenie stref usługowo-gospodarczych przy głównych drogach • Prowadzenie działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów • Wzmacnianie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców • Przeciwdziałanie bezrobociu i integracja oraz reintegracja zawodowa • Wzmocnienie funkcji i rozwój oferty usługowej • Wdrożenie i rozwój e-administracji, zwiększenie możliwości załatwienia spraw drogą elektroniczną • Rozbudowa/budowa budynku Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej • Kreowanie marki Klembów i promocja w oparciu o walory przyrodnicze (najstarszy rezerwat w województwie mazowieckim) oraz kulturowe – zabytki (Zabytkowy pałac w Woli Rasztowskiej, Dom Św. Faustyny w Ostrówku) • Promocja lokalnej przedsiębiorczości i produktów lokalnych m.in. miodu w ramach gminnej pasieki „Klembowskie Pszczółki” • Prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia powiązań terenów gminy z miastami Wołominem i Warszawą, jako ośrodkami obsługi ponadlokalnej • Promowanie lokalnych, naturalnych i ekologicznych wyrobów rolno-spożywczych

Sfera przestrzenna	
<div>Sfera przestrzenna</div> <div> Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy </div> <div> Kierunek działania 3.1 Wydajna i efektywna infrastruktura techniczna </div>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej • Budowa oczyszczalni ścieków w Rasztowie • Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Klembowie • Modernizacja sieci energetycznej • Rozbudowa i budowa nowych odcinków sieci gazowej i sieci wodociągowej • Poprawa dostępu do Internetu na terenie gminy • Stałe podnoszenie jakości systemu zbierania i utylizacji odpadów • Działania monitoringowe na terenach zagrożonych powstaniem dzikich wysypisk śmieci • Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie segregacji odpadów • Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, w tym tworzenie nowych terenów zielonych
<div>Sfera przestrzenna</div> <div> Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy </div> <div> Kierunek działania 3.2 Zintegrowany rozwój sieci drogowej i rowerowej wraz z poprawą dostępności i bezpieczeństwa transportowego </div>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i stworzenie zintegrowanego systemu ścieżek oraz wdrożenie wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej • Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych • Rozwój, modernizacja oraz wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne • Modernizacja i budowa chodników • Udoskonalenie komunikacji wewnątrzgminnej i rozwój transportu publicznego • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego • Prowadzenie działań lobbingowych na rzecz ujednolicenia polityki biletowej metropolii warszawskiej • Zacieśnienie współpracy w ramach ZIT w kontekście inwestycji transportowych • Lobbing i współpraca na rzecz rozbudowy linii kolei pasażerskich na trasie Tłuszcz-Radzymin-Legionowo • Budowa parkingów P&R
	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego • Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • Prowadzenie inwestycji w celu nadania centrum Klembowa funkcji centrum administracyjnego, usługowego i kulturowego gminy

<p>Sfera przestrzenna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową • Wspieranie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego • Rozbudowa sieci monitoringu na terenie gminy • Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami wraz z likwidacją barier architektonicznych • Budowa i modernizacja placów zabaw oraz miejsc spędzania wolnego czasu • Doposażanie przestrzeni publicznych w obiekty małej architektury • Zagospodarowanie przestrzeni parku w Ostrówku • Ochrona przed nadmierną zabudową terenów otwartych • Zrównoważony rozwój poszczególnych sołectw i minimalizowanie dysproporcji rozwojowych
<p>Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy</p>	
<p>Kierunek działania 3.3 Zintegrowane zarządzanie przestrzenią gminy</p>	

Sfera klimatyczno-środowiskowa

Sfera klimatyczno-środowiskowa

Cel strategiczny 4.
Gmina przyjazna środowisku –
adaptacja do zmian klimatu i ochrona
zasobów przyrodniczych

Kierunek działania 4.1
 Poprawa jakości środowiska
 i przeciwdziałanie zmianom
 klimatycznym

- Prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza
- Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu
- Rozwój i zwiększenie powierzchni terenów zielonych
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i budynków prywatnych
- Rozwój i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Racjonalne udostępnianie terenów cennych przyrodniczo
- Utrzymanie i wzmacnianie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów chronionych i cennych przyrodniczo
- Utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych
- Zapobieganie procesom degradacji środowiska przez urbanizację
- Modernizacja i budowa obiektów małej retencji
- Wzmacnianie świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców, poprzez prowadzenie działań edukacyjnych

2.5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Klembów oraz prognozowanych zmian demograficznych, przestrzennych i środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej Gminy Klembów, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i różnicowania.

W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Klembów. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono działanie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, ukierunkowane na zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom. Aby osiągnąć cele wyznaczone w wizji rozwoju, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

2.5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Klembów, położona w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, wchodzi w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy. Atrakcyjne położenie przy drodze ekspresowej S8 oraz linii kolejowej Rail Baltica (nr 6: Warszawa – Białystok) sprzyja rozwojowi osadnictwa, wzmacniając powiązania z metropolią warszawską oraz poprawiając dostępność transportową gminy.

Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy składa się 17 miejscowości (Dobczyn, Karolew, Klembów, Krusze, Krzywica, Lipka, Michałów, Nowy Kraszew, Ostrówek, Pasek, Pieńki, Rasztów, Roszczep, Sitki, Stary Kraszew, Tuł, Wola Rasztowska), spośród których wiodącą rolę pełni Klembów – główna miejscowość i lokalny ośrodek administracyjny, zlokalizowana w sołectwie o tej samej nazwie. Wraz z Klembowem, do istotnych lokalnych ośrodków zalicza się także: Ostrówek, Wola Rasztowska, Dobczyn oraz Krusze i Stary Kraszew, które zawierają obszary kształtowania centrów miejscowości wiejskich, z koncentracją usług publicznych (szkoły, przedszkola) i elementów infrastruktury społecznej, obsługujących przyległe tereny mieszkaniowe. Utrzymanie i rozwój tych funkcji wzmacnia rolę wymienionych miejscowości jako lokalnych centrów.

Struktura osadnicza gminy ma policentryczny charakter, oparty na zróżnicowanej pod względem wielkości i funkcji sieci miejscowości, tworzącej spójny układ wewnętrznych powiązań, skoncentrowany wokół centralnych ośrodków.

Podstawową funkcją gminy pozostaje funkcja mieszkaniowa, uzupełniana przez funkcje produkcyjno-usługowe, rolnicze i turystyczne. Strefy aktywności gospodarczej lokalizowane są wzdłuż dróg o znaczeniu ponadlokalnym, co sprzyja rozwojowi działalności produkcyjnej i usługowej, przy jednoczesnym ograniczaniu inwestycji w terenach zagrożonych powodzią, takich jak fragmenty wsi Klembów, Krzywica, Ostrówek, Lipka, Stary Kraszew i Rasztów.

Rozwój osadnictwa w gminie Klembów koncentruje się w szczególności w miejscowościach o dobrej dostępności transportowej, ale również tych położonych bliżej granicy z aglomeracją warszawską, co wpływa na wzrost ich znaczenia w strukturze osadniczej gminy.

Dominującą formą zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rozwijająca się głównie w powiązaniu z układem drogowym i dostępnością infrastruktury technicznej. Zabudowa wprowadzana jest także w sposób uzupełniający, szczególnie wzdłuż dróg publicznych, a także koncentruje się w zasięgu pieszym od przystanków kolejowych, wspierając tym samym transport publiczny i ograniczając rozlewanie się zabudowy. Pomimo koncentracji inwestycji w wybranych rejonach, rozwój prowadzony jest na całym obszarze gminy, głównie poprzez dogęszczanie istniejącej

struktury. Planowanie przestrzenne ukierunkowane jest na ograniczanie rozpraszania zabudowy, zachowanie ładu przestrzennego oraz wzmacnianie lokalnych centrów wiejskich.

Układ przestrzenny poszczególnych miejscowości jest zróżnicowany. W południowej i północnej części gminy dominują zwarte formy ulicówek, np. w Kruszu, Rasztowie, Karolewie czy Lipce. Miejscowości takie jak Klembów, Dobczyn, Wola Rasztowska i Pasek posiadają charakterystyczny układ widlicowy, gdzie zabudowa skupia się wzdłuż rozwidlających się dróg, choć w wyniku rozwoju przestrzennego i przekształceń tradycyjny układ ruralistyczny stopniowo zanika. W Michałowie z kolei występuje rozproszony typ zabudowy o niskiej intensywności, natomiast Ostrówek cechuje się regularnym układem ulicznym wywodzącym się z jego pierwotnej funkcji lotniskowej.

W niektórych wsiach (np. Wola Rasztowska) występuje również zabudowa wielorodzinna. Tradycyjna zabudowa zagrodowa utrzymuje się w formie zwartej (np. Krusze, Roszczep, Sitki) oraz rozproszonej (Michałów).

Można przyjąć następujący układ hierarchiczny systemu osadniczego w gminie:

Tabela 7 Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Klembów

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
ośrodek wiodący/główny	Klembów	mieszkaniowa, administracyjna, usługowa, turystyczna
ośrodek podstawowy najludniejszy ośrodek w gminie	Ostrówek	mieszkaniowa, usługowa
ośrodek podstawowy	Dobczyn	mieszkaniowa, usługowa
	Wola Rasztowska	mieszkaniowa, usługowa, turystyczna
	Stary Kraszew	mieszkaniowa, usługowa
	Krusze	mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna
ośrodek elementarny	Pasek	mieszkaniowa
	Nowy Kraszew	mieszkaniowa
	Roszczep	mieszkaniowa
	Tuł	mieszkaniowa
	Krzywica	mieszkaniowa, produkcyjna
	Michałów	mieszkaniowa
	Rasztów	mieszkaniowa, produkcyjna, rekreacyjna
	Sitki	mieszkaniowa
	Karolew	mieszkaniowa, produkcyjna
	Lipka	mieszkaniowa, produkcyjna
	Pieńki	mieszkaniowa

Źródło: opracowanie własne.

2.5.2. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy

Gmina Klembów charakteryzuje się korzystnym położeniem w układzie komunikacyjnym Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Przez jej teren oraz stycznie do jej granic przebiegają ważne szlaki drogowe i kolejowe o znaczeniu ponadlokalnym, zapewniające powiązania zarówno z Warszawą, jak i innymi częściami województwa mazowieckiego.

Pod względem drogowym najistotniejsze znaczenie mają:

- droga ekspresowa S8 (część trasy międzynarodowej E67, Via Baltica), stanowiąca główne połączenie Gminy Klembów z Warszawą oraz krajami bałtyckimi i Czechami,
- droga wojewódzka nr 634 na odcinku Warszawa – Wólka Kozłowska, zapewniająca dostęp do stolicy oraz powiązania wewnątrz powiatu wołomińskiego,
- droga wojewódzka nr 636 relacji Wola Rasztowska – Zawiszyn, umożliwiającą połączenie z drogami krajowymi nr 8 i 50,
- węzeł drogowy Wola Rasztowska (poza granicami Gminy Klembów), łączący drogę ekspresową S8 z drogą wojewódzką nr 636, mający duże znaczenie dla dostępności transportowej gminy.

Transport kolejowy

Przez teren gminy przebiegają trzy linie kolejowe o znaczeniu państwowym:

- linia kolejowa nr 6 relacji Zielonka – Kuźnica Białostocka, będąca częścią transeuropejskiej sieci transportowej Rail Baltica (linia E-75),
- linia kolejowa nr 10 relacji Legionowo – Tłuszcz,
- linia kolejowa nr 13 relacji Krusze – Pilawa, wykorzystywana wyłącznie w ruchu towarowym.

Na terenie gminy funkcjonują przystanki osobowe Klembów i Dobczyn oraz stacja Krusze obsługująca ruch osobowy i towarowy. W Rasztowie znajduje się stacja towarowa Emilianów, do której prowadzi bocznicą do bazy paliw. W miejscowości Tłuszcz, poza granicami gminy Klembów, zrealizowano inwestycję polegającą na budowie bezkolizyjnego skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 634 z linią kolejową. Przedsięwzięcie to przyczyniło się do poprawy bezpieczeństwa oraz dostępności komunikacyjnej również dla mieszkańców gminy Klembów.

Na przystankach Klembów i Dobczyn zaplanowano rozwój lokalnych węzłów przesiadkowych w formie infrastruktury parkingowej typu Park&Ride. Ponadto planowana jest rozbudowa drugiej linii pasażerskiej na trasie Tłuszcz – Radzymin – Legionowo.

Linie kolejowe przebiegające przez gminę stanowią teren zamknięty.

Infrastruktura rowerowa i turystyczna

Na terenie gminy Klembów funkcjonuje sieć oznakowanych tras rowerowych, obejmująca zarówno szlaki lokalne, jak i ponadlokalne. Przykładowe szlaki to:

- niebieski szlak rowerowy: Stary Dybów – Radzymin (przez Rasztów, Stary Kraszew i Dybów Kolonia),
- żółty szlak rowerowy „Klembów – historia i przyroda”, biegnący drogami asfaltowymi, leśnymi i gruntowymi,
- zielony szlak: Klembów – Stare Załubice (29 km), łączący gminę ze szlakami w rejonie Zalewu Zegrzyńskiego,
- czarny szlak: Radzymin – Zaścienie (16 km), łączący gminy Klembów, Radzymin i Tłuszcz.

W zakresie planowanych inwestycji rowerowych planuje się m.in.:

- Ścieżkę rowerową przy drodze wojewódzkiej DW 636 Wola Rasztowska – Krusze
- Ścieżkę rowerową przy drodze wojewódzkiej DW 634 Krzywica – Lipka - Tuł
- Ścieżkę rowerową przy drodze powiatowej Nowy Kraszew – Stary Kraszew – Radzymin
- Ścieżkę rowerową przy drodze powiatowej Stary Kraszew – Wola Rasztowska
- Ścieżkę rowerową przy drodze powiatowej Rasztów – Klembów
- Ścieżkę rowerową przy drodze powiatowej Krusze – Klembów
- Ścieżkę rowerową przy drodze gminnej ul. Kryształowa w Kruszu (od ul. Mareckiej do ul. Głównej)
- Ścieżkę rowerową przy drodze gminnej ul. Górczewska w Klembowie i ul. Łączna w Michałowie.

Wzdłuż linii kolejowej nr 6 planowana jest realizacja tras rowerowych o znaczeniu międzynarodowym i ponadregionalnym, zgodnie z dokumentami strategicznymi Mazowieckiego Obszaru Funkcjonalnego Warszawy (MOFW).

Inwestycje w ramach Centralnego Portu Komunikacyjnego

W ramach programu towarzyszącego budowie Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK), przewidziana jest budowa Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej (OAW) S50. Inwestycja ma na celu odciążenie Warszawy z ruchu tranzytowego oraz poprawę połączeń komunikacyjnych w regionie. Niektóre z analizowanych wariantów przebiegu trasy obejmują teren gminy Klembów. Obecnie projekt jest na wczesnym etapie planowania – prowadzone są konsultacje społeczne i analizy, które mają na celu wyznaczenie ostatecznego przebiegu trasy. Decyzja, czy droga powstanie w proponowanych

wariantach i tym samym przebiegnie przez teren gminy, nie została jeszcze podjęta. Pozostałe warianty nie przewidują przebiegu trasy przez gminę Klembów.

2.5.3. Główne elementy infrastruktury społecznej

Placówki edukacyjne i opiekuńcze

Na terenie gminy Klembów funkcjonuje sieć szkół podstawowych zlokalizowanych w miejscowościach: Ostrówek, Dobczyn, Klembów, Wola Rasztowska, Krusze, Stary Kraszew oraz szkoła specjalna im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku. W ramach rozwoju infrastruktury edukacyjnej planowana jest rozbudowa placówek w Kruszu i Starym Kraszewie.

W zakresie edukacji przedszkolnej działają przedszkola publiczne przy szkołach podstawowych. Ponadto, w Dobczynie mieści się Gminny Klub Dziecięcy „Klembuś”, zapewniający dzienną opiekę dzieciom do lat 3. W trakcie budowy jest żłobek „Klembuś” w Klembowie.

Bliskość Warszawy, Wołomina i Radzimina sprzyja kontynuacji nauki na poziomie ponadpodstawowym, zapewniając mieszkańcom szeroki dostęp do placówek edukacyjnych.

Kultura i działalność społeczna

W centrum miejscowości Klembów zlokalizowany jest Urząd Gminy. Głównym ośrodkiem życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie, wspierany przez świetlice wiejskie w Pasku (z kinem), Woli Rasztowskiej oraz Krzywicy. Oferta biblioteczna realizowana jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Klembowie oraz jej filię w Woli Rasztowskiej.

W planach znajduje się modernizacja oraz rozbudowa głównego ośrodka kultury, jak również utworzenie nowych placówek wsparcia społecznego, w tym dziennego domu pobytu dla seniorów, centrum opiekuńczo-mieszkalnego. Celem tych działań jest poprawa jakości życia mieszkańców w różnych grupach wiekowych i społecznych.

Sport i rekreacja

Gmina dysponuje rozbudowaną bazą sportową, obejmującą m.in. sale gimnastyczne, boiska typu „Orlik” oraz boiska wielofunkcyjne przy szkołach.

W Klembowie w 2024 roku powstało boisko piłkarskie, pełnowymiarowe z zapleczem, gdzie swoje mecze rozgrywają Tornado Dobczyn i Orły Klembów.

Na terenie gminy rozmieszczono łącznie 18 placów zabaw, z czego 12 dostępnych jest publicznie, a 6 znajduje się w obrębie placówek oświatowych. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna uzupełniona jest przez cztery boiska do siatkówki plażowej.

W 2024 r. w Klembowie powstał tor rowerowy typu „PUMPTRACK”.

Z myślą o poprawie jakości życia i atrakcyjności przestrzeni publicznych, w miejscowościach o wysokim planowane są nowe tereny zieleni i rekreacji, które będą służyły mieszkańcom jako miejsca wypoczynku i aktywności fizycznej.

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy funkcjonują dwa ośrodki zdrowia, świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej. Planowane inwestycje w infrastrukturę społeczną obejmują również działania mające na celu poprawę dostępności opieki nad osobami starszymi i potrzebującymi wsparcia.

2.5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę

W gminie Klembów sieć wodociągowa obejmuje wszystkie 17 sołectw. Odsetek ludności korzystającej z sieci w 2023 r. wyniósł 73,3%⁹. W skład systemu wchodzi dwie stacje uzdatniania wody: główny SUW zlokalizowany w Klembowie oraz mniejszy w miejscowości Krusze.

Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna w gminie Klembów ma łączną długość 36,77 km i obejmuje cztery sołectwa: Klembów, Ostrówek, Sitki oraz Lipka.¹⁰ Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: jedna zlokalizowana w Klembowie, obsługująca wymienione miejscowości, oraz druga w Woli Rasztowskiej – dedykowana osiedlu przy ul. Osiedlowej. Planowane są dalsze inwestycje w postaci rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, budowy nowej oczyszczalni ścieków w Rasztowie oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków w Klembowie.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ukierunkowane są na rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Klembów sieć gazowa w 2023 roku miała długość 127,5 km. Liczba przyłączy wynosiła 2,6 tysiąca, a z sieci gazowej korzystało 68,4% mieszkańców.¹¹ Planowane są inwestycje związane z rozbudową i budową nowych odcinków sieci gazowej. Przez południową granicę gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 Kobryń – Hołowczyce – Rembelszczyzna.

⁹ Źródło: BDL GUS.

¹⁰ Źródło: Raport o stanie Gminy Klembów za 2023 r.

¹¹ j.w.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Gmina Klembów zasilana jest energią elektryczną poprzez cztery główne punkty zasilania (GPZ 110/15 kV) poza granicami gminy: Tłuszcz, Wołomin I, Wołomin Słoneczna oraz Radzymin. Na terenie gminy zlokalizowana jest podstacja trakcyjna „Dobczyn”. Planowana jest modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej, celem dostosowania jej do rosnących potrzeb mieszkańców i inwestorów. Przez teren gminy przebiega także linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV Miłosna – Mościska – Ołtarzew. Planowana jest również rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, z uwzględnieniem potrzeb bezpieczeństwa mieszkańców oraz efektywności energetycznej.

System paliw płynnych

Na terenie gminy Klembów zlokalizowana jest baza paliwowa nr 5 Emilianów. Przez gminę przebiegają następujące elementy systemu przesyłu paliw płynnych:

- zespół trzech ropociągów: 2 x DN 800 oraz DN 600 Adamowo – Płock (odcinek wschodni rurociągu „Przyjaźń”), z odejściem do rafinerii ropy naftowej,
- rurociąg paliwowy DN 250 Płock – Mościska – Emilianów.

Tereny i obszary górnicze oraz złoża kopalin

Na terenie gminy Klembów znajduje się teren górniczy „Sitki Ib”, zlokalizowany w miejscowości Sitki, gdzie prowadzona jest eksploatacja kruszyw naturalnych — piasków i żwirów. Ponadto, udokumentowane złoża piasków i żwirów występują również w północno-wschodniej części gminy, na obszarze wsi Roszczep i Krusze.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy znajdują się obszary z możliwością lokalizacji urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii - elektrowni fotowoltaicznych.

2.5.5. System powiązań przyrodniczych

Obszary chronione

Na terenie gminy Klembów występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Dębina”
- 8 pomników przyrody – pojedyncze drzewa (dęby szypułkowe i świerki pospolite).

Nowe obszary planowane do objęcia ochroną

Planowane jest objęcie ochroną prawną dodatkowych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej, takich jak użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.¹² Celem tych działań jest zachowanie ciągłości przestrzennej oraz ochrona potencjału przyrodniczego cennych terenów.

Krajobrazy przyrodnicze¹³

Zgodnie z audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego, na terenie gminy Klembów zidentyfikowano następujące typy krajobrazów:

- bagienno-łąkowe (głównie bezleśne, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk) – wzdłuż rzek Rządzy i Cienkiej,
- leśne (równinne, z przewagą siedlisk borowych),
- wiejskie (równinne, z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk),
- wiejskie (równinne, z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości),
- podmiejskie i osadnicze (równinne, miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim).

Korytarze ekologiczne

Przez gminę przebiegają dwa ponadlokalne korytarze ekologiczne:

- dolina rzeki Rządzy – łącząca Zalew Zegrzyński z lasami Wysoczyzny Kałuszyńskiej i doliną Kostrzyna,
- dolina rzeki Cienkiej – łącząca tereny wschodnie z doliną rzeki Rządzy.

Przebiegają one wzdłuż większych obszarów leśnych oraz wzdłuż głównych rowów melioracyjnych.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, na terenie gminy Klembów zlokalizowane są obszary o potencjale do kształtowania zielonego pierścienia Warszawy.

¹² Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Klembów

¹³ Źródło: Audyt Krajobrazowy Województwa Mazowieckiego, 2024 r.

Wody powierzchniowe i zagrożenie powodziowe

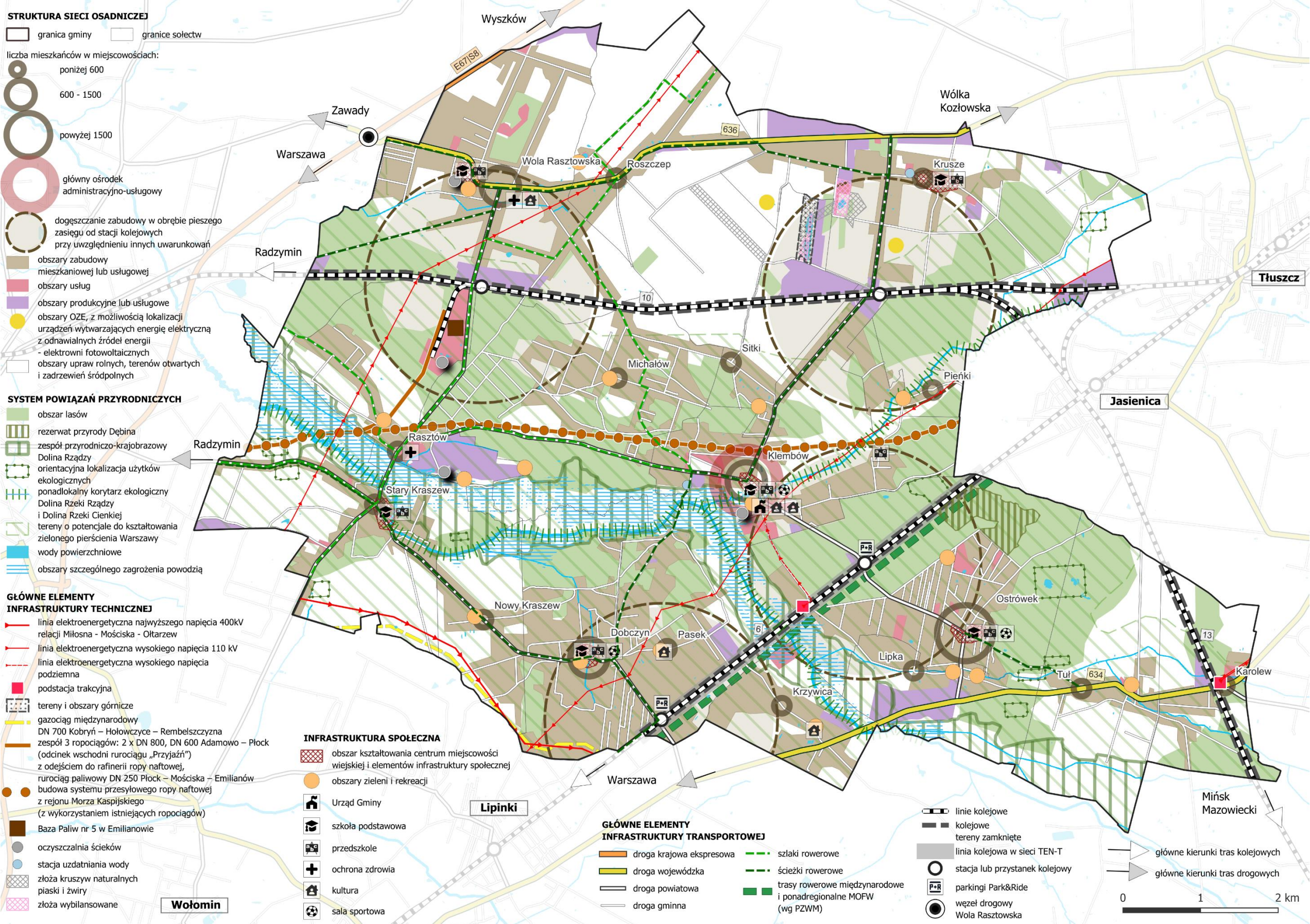
Przez gminę przepływają rzeki Rządza i Cienka. Gmina położona jest w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Subniecka Warszawska i Dolina Środkowej Wisły.

Zgodnie z mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego, obszar gminy Klembów cechuje się wysokim ryzykiem wystąpienia powodzi ze strony rzeki Rządza.

Ruchy masowe ziemi

Na obszarze gminy Klembów nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Grafika 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Klembów

Źródło: opracowanie własne.

2.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Klembów, z uwzględnieniem wypracowanej wizji i misji rozwoju oraz interwencji planowej do 2035 r.

ZASADY

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Prowadzenie działań mających na celu poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji powierzchniowej, liniowej oraz ze źródeł komunikacyjnych.
- Wyłączenie z inwestowania terenów zagrożonych powodzią oraz zachowanie wzdłuż rzek terenów otwartych.
- Dążenie do utrzymania ciągłości przestrzennej oraz potencjału przyrodniczego i krajobrazowego obszarów chronionych i cennych przyrodniczo oraz krajobrazowo, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych o randze regionalnej.
- Utrzymanie istniejącej zieleni izolacyjnej, osłonowej oraz ozdobnej wraz ze zwiększaniem powierzchni pokrytych roślinnością i wprowadzaniem nowych terenów zieleni urządzonej i zadrzewień śródpolnych.
- Na terenach rolnych należy zachować trwałe użytki zielone oraz wprowadzać zielen śródpolną jako buforów cieków wodnych, aby ograniczyć powierzchniowe zanieczyszczanie wód gruntowych i powierzchniowych wynikające z intensywnego nawożenia i uprawy roli.
- Należy dążyć do utrzymania i poprawy jakości i czystości wód istniejących powierzchniowych zbiorników wodnych poprzez ich oczyszczanie i ochronę przed zanieczyszczaniem.
- Zaleca się utrzymanie dotychczasowych form użytkowania terenu w bliskości rezerwatu „Dębina” oraz zakazuje się prowadzenia działań mogących przyczynić się do zmian stosunków wodnych w rezerwacie.
- Zaleca się prowadzenie działań mających na celu objęcie ochroną prawną obszarów oraz obiektów, które charakteryzują się wysoką wartością przyrodniczą m.in. w postaci użytków ekologicznych i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.
- Zakłada się ochronę i wykorzystanie walorów krajobrazowych do rozwoju turystyki i rekreacji, w tym rozwoju sieci tras rowerowych i szlaków z poszanowaniem jakości krajobrazu.
- Nową zabudowę szczególnie mieszkaniową należy projektować w odpowiednim oddaleniu od tras komunikacyjnych, szczególnie szybkiego ruchu i linii kolejowych, pomiędzy drogami lub

koleją a terenami zabudowy mieszkaniowej należy lokalizować tereny usług stanowiące strefę buforową lub zielen izolacyjną.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Nowa zabudowa powinna nawiązywać do charakteru i skali zabudowy istniejącej.
- Zakazuje się lokalizowania obiektów dysharmonizujących oraz budynków zasłaniających widok na zabytek, w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.
- W przypadku obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków kluczowe są ustalenia wynikające z przepisów odrębnych.
- Rozwój miejscowości powinien opierać się na zwartej strukturze przestrzennej, skoncentrowanej wokół tradycyjnych przestrzeni publicznych, takich jak ulice i place, przy jednoczesnym ograniczaniu zabudowy rozproszonej, która zakłóca panoramę oraz zaburza historyczne układy przestrzenne.
- Krajobraz należy chronić i kształtować w sposób zapobiegający dysharmonii przestrzennej, z uwzględnieniem ochrony obiektów i obszarów zabytkowych oraz dbałością o estetykę otoczenia.
- Należy chronić i zachować wartości historyczne, kulturowe oraz krajobrazowe obszarów i obiektów zabytkowych poprzez prowadzenie prac konserwatorskich, rewitalizację oraz dostosowywanie zabytków do nowych funkcji przy poszanowaniu ich dziedzictwa.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zm.)

- Na terenie gminy Klembów nie przewiduje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego¹⁴

- Realizacja inwestycji celu publicznego powinna być prowadzona wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii - elektrowni fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

¹⁴ Jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazuje się inwestycje w zakresie infrastruktury wodnokanalizacyjnej – inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych, w tym budowa i modernizacja.

- Zakazuje się lokalizowania w Strefach Otwartych wyznaczonych w Planie Ogólnym inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii, z wyłączeniem terenów przeznaczonych do tego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy Klembów powinna uwzględniać obecność zakładu dużego ryzyka (ZDR) – Bazy Paliw nr 5 w Emilianowie (miejscowość Rasztów). Nowe inwestycje tego typu należy sytuować z zachowaniem odpowiednich stref ochronnych i w sposób minimalizujący ryzyko kumulacji zagrożeń dla ludzi, środowiska i infrastruktury, z priorytetowym uwzględnieniem kierunków rozwoju przestrzennego gminy oraz istniejących korytarzy ekologicznych i szlaków migracyjnych.
- Na terenach, które przeznaczone są pod działalność gospodarczą nie dopuszcza się lokalizacji przedsięwzięć, które zawsze mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Zakazuje się również składowania, magazynowania (z wyjątkiem tymczasowego przechowywania odpadów przez ich wytwórcę), przetwarzania oraz utylizacji odpadów.
- Dla terenów rozwoju turystyki i rekreacji zabroniona jest lokalizacja przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Na terenach lasów i zalesień obowiązują zasady gospodarki i ochrony wynikające z planów urządzeniowych lasu oraz z przepisów odrębnych.
- Na terenie lasów i zalesień dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej, obszarów i urządzeń sportu, turystyki i rekreacji, jak również obiektów służących gospodarce leśnej, a także stawów oraz zbiorników wodnych mających na celu regulację przepływu wody.
- Rekomenduje się podjęcie działań w celu zwiększenia zalesienia terenów, które nie nadają się do uprawy.
- Należy dążyć do utrzymania ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych.
- Obszary charakteryzujące się najlepszymi warunkami glebowymi powinny być chronione przed przekształceniem na cele nierolnicze, szczególnie w sytuacji, gdy w sąsiedztwie dostępne są grunty o niższej klasie bonitacyjnej, ale zbliżonych warunkach gruntowo-wodnych.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Obszary wymagające rekultywacji, czyli tereny po całkowitym zakończeniu eksploatacji surowców powinny być przeznaczone pod zalesianie, tereny rolnicze lub zbiornik wodny.

Ostateczne ustalenie kierunku rekultywacji i zagospodarowania gruntów zostanie dokonane decyzją Starosty Wołomińskiego.

- Jako preferowane wykorzystanie terenów po rekultywacji wskazuje się wykorzystanie turystyczne i rekreacyjne, rolnicze lub leśne.

KIERUNKI

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Rekomenduje się rozwój terenów aktywności gospodarczej na terenach przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i wydzielenie stref usługowo-gospodarczych przy głównych drogach.
- Należy dążyć do utrzymania oraz wzmacniania roli i rangi Klembowa, jako lokalnego ośrodka administracyjnego, usługowego i kulturowego, głównej miejscowości w gminie.
- Jako wsie predysponowane do koncentracji usług uwzględniając występujące w tym względzie potrzeby wskazuje się sołectwa: Ostrówek, Klembów, Wola Rasztowska, Dobczyn, Krusze, Stary Kraszew w celu utrzymania i wzmacniania pełnionych przez nie funkcji usług publicznych i ośrodków lokalnych.
- Funkcja turystyczna gminy realizowana będzie głównie poprzez zachowanie terenów otwartych i zielonych i rozwój miejsc do rekreacji.
- Należy koordynować nowe inwestycje mieszkaniowe z rozbudową infrastruktury technicznej i społecznej.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Gmina Klembów pełni przede wszystkim funkcję mieszkaniową, natomiast funkcje produkcyjno-usługowa, rolnicza i turystyczna mają charakter uzupełniający. W związku z dynamicznym procesem suburbanizacji Warszawy, znaczenie funkcji mieszkaniowej rośnie i będzie nadal rosło, co przełoży się na zwiększone zapotrzebowanie na tereny przeznaczone pod zabudowę względem parametrów standardowo określonych w ustawie.

Wśród przesłanek, które o tym świadczą można wskazać:

- dostępność komunikacyjną i położenie,
- bardzo dobrą sytuację demograficzną w gminie,
- zmieniające się preferencje mieszkaniowe,
- aktualny wzmożony ruch inwestycyjny na terenie gminy,
- planowane inwestycje.

Dostępność komunikacyjna i położenie

Gmina Klembów zlokalizowana jest w centralnej części województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego. Od miasta powiatowego (Wołomina), gmina oddalona jest o około 10 km. Odległość do Warszawy wynosi około 30 km, co wpływa na to, że gmina znajduje się w strefie jej największych, nakładających się na siebie wpływów dużych ośrodków miejskich. Dodatkowo Gmina Klembów jest częścią Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Jest ona atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, z uwagi na bardzo dobrą dostępność komunikacyjną, która umożliwia sprawne poruszanie się i dojazdy do pracy/szkoły na terenie Warszawy. Przez teren gminy przebiega stycznie do granicy gminy na krótkim odcinku od północy droga krajowa S8 oraz dwie drogi wojewódzkie: 634 i 636 zapewniające wielowariantowe i efektywne możliwości komunikacyjne. Przez teren gminy przebiegają również linie kolejowe: linia nr 6 Zielonka – Kuźnica Białostocka, linia magistralna, łącząca Gminę Klembów z Warszawą, linia nr 10 Legionowo – Tłuszcz oraz linia kolejowa nr 13 Krusze – Pilawa. Na linii Warszawa-Tłuszcz pociągi podmiejskie kursują z częstotliwością, co 30 minut w ciągu dnia, co praktycznie gwarantuje ciągłą dostępność komunikacją publiczną do Warszawy. Obecnie trwają prace koncepcyjne dotyczące drugiej linii kolejowej (łączącej gminę z Radzyminem), po której obecnie kursują pociągi towarowe. Uzupełniającą rolę w transporcie zbiorowym pełni komunikacja autobusowa, którą zapewnia Powiat Wołomiński, będący organizatorem przewozów użyteczności publicznej na trzech liniach.

Bardzo dobra sytuacja demograficzna w gminie

W latach 2014-2023 liczba mieszkańców Gminy Klembów wzrosła o 18,8%, wynosząc 11,3 tys. w 2023 r., wzrost liczby mieszkańców w latach 2019–2022 można powiązać z polepszeniem warunków komunikacyjnych.

Prognoza demograficzna opracowana w 2023 r. przez GUS wskazywałaby, że liczba ludności w 2035 r. wzrośnie o 7,0% względem 2023 r., zatem wyniosłaby nieco ponad 12 tys. Jednak gmina położona jest w pobliżu Warszawy, w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, zatem realny przyrost liczby mieszkańców z dużym prawdopodobieństwem będzie wyższy, z uwagi na wysoką atrakcyjność osiedleńczą gminy, jako miejsca do życia. Potwierdzają to m.in. wyniki badania ankietowego¹⁵, jak również wysoka pozycja w rankingu Serwisu Samorządowego PAP¹⁶ - „Gmina Dobra do Życia”.

W latach 2019-2023 liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań – co istotne, liczba zameldowań co roku wzrasta. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 osób wyniosło 23,5 w 2023 r. – znacznie więcej niż saldo w powiecie wołomińskim (8,1) i województwie mazowieckim (2,3). Wartości wskaźników, wskazują na coraz większą atrakcyjność gminy jako miejsca do życia oraz dynamicznie postępującą suburbanizację Warszawy.

Według danych GUS dotyczących kierunków migracji, w latach 2019-2023 najwięcej osób przeprowadziło się do Gminy Klembów z Warszawy (298), Gminy Wołomin (259) i Gminy Radzymin (62).

Odnotowywana w gminie tendencja jest skutkiem deglomeracji Warszawy, która wynika z intensywnego rozwoju budownictwa jednorodzinnego na terenach podmiejskich, tzw. „sypialniach”.

Zmieniające się preferencje mieszkaniowe

Oczekiwany napływ mieszkańców w gminie wynika z atrakcyjności osiedleńczej, na którą oprócz bliskości Warszawy składa się również dostępność terenów zielonych, wiejski sielski charakter gminy, a często również niższa cena gruntów oraz większy metraż, które w obecnych czasach mają znaczenie, szczególnie dla rodzin z dziećmi, jak również osób starszych.

W latach 2019-2023 odnotowano wyraźny wzrost liczby mieszkań w gminie – o 22,4% do poziomu 3,5 tys. mieszkań. Rozwój zasobów mieszkaniowych związany jest ze wzrostem liczby mieszkańców w ostatnich latach. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wyniosła 34,3 m², a więc

¹⁵ W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby opracowania strategii rozwoju gminy, 90,6% pozytywnie oceniło gminę Klembów jako miejsce do życia.

¹⁶ W rankingu „Gmina Dobra do Życia” Gmina Klembów zajęła 33 miejsce wśród gmin wiejskich i 41 miejsce w województwie mazowieckim ogółem, co plasuje ją wśród najlepiej ocenianych gmin jako miejsc do życia.

niedco więcej w porównaniu do powiatu wołomińskiego (33,6 m²) i województwa mazowieckiego (33,9 m²).

W okresie 2019-2023 do użytku oddano 580 nowych mieszkań – w 2023 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców było to 13,1 mieszkania, a zatem więcej niż wskaźnik dla powiatu (9,4) i województwa (7,9). Świadczy to o rozwijającym się zasobie mieszkaniowym w gminie oraz rosnącym zapotrzebowaniu i zainteresowaniu zamieszkaniem na terenie gminy Klembów.

Z uwagi na pozytywne prognozy demograficzne i położenie gminy w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, zapotrzebowanie na mieszkania będzie rosło. W przypadku Gminy Klembów zapotrzebowanie to dotyczy przede wszystkim terenów pod zabudowę jednorodzinną, dzięki czemu gmina zachowa swój wiejski charakter. Problemem jest natomiast rozpraszanie się zabudowy mieszkalnej, co jest niekorzystne z punktu widzenia funkcjonowania gminy, z uwagi na ponoszenie większych kosztów na rozbudowę i utrzymanie infrastruktury technicznej. Ponadto zbyt duże rozproszenie terenów pod zabudowę mieszkalną powoduje zmniejszanie się terenów otwartych, rolnych i leśnych. Jednakże założone w strategii rozwiązania będą także służyły do ograniczenia dalszego rozpraszania zabudowy.

Aktualny ruch inwestycyjny na terenie gminy

W 2023 r. udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) wyniósł 41,6% - podobnie co udział dla powiatu wołomińskiego (42,4%) i więcej w porównaniu do województwa mazowieckiego (34,2%). Plany te obejmują przede wszystkim tereny zurbanizowane gminy. Większość terenu Gminy Klembów stanowią tereny leśne, zieleni i upraw rolnych. Według danych GUS w 2023 r. udział powierzchni obowiązujących planów miejscowych przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową wyniósł 20,7%, z czego 20,5% dotyczyło zabudowy jednorodzinnej, a 0,2% wielorodzinnej, zatem przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej wynosiło blisko 1780 ha.

Gmina jest aktualnie w trakcie opracowywania planu ogólnego¹⁷. Z 600 nadestanych wniosków (plan ogólny) 599 dotyczy zabudowy mieszkaniowej, jedynie jeden – rolniczej. Budownictwo mieszkaniowe rozwija się w każdej miejscowości, nie występują miejscowości, w których ono się nie rozwija, jednakże skala zjawiska jest zróżnicowana. Gmina identyfikuje szczególne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w miejscowości Wola Rasztowska, Krusze i Stary Kraszew, położonych blisko drogi ekspresowej. W miejscowościach tych zanotowano najwyższe przyrosty mieszkańców na przestrzeni ostatnich 10 lat. W miejscowości Wola Rasztowska nastąpił największy wzrost liczby mieszkańców o 461

¹⁷ Stan na czerwiec 2025 r.

osób, w miejscowości Stary Kraszew o 174 osoby i Kruszu o 86 osób. Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową można zauważyć również w decyzjach o warunkach zabudowy. W latach 2019-2024 wydano 408 decyzji, z czego dla miejscowości Krusze 185, co stanowi 45,34% wszystkich decyzji, dla miejscowości Wola Rasztowska 44 decyzje- 10,78%, Stary Kraszew 42 decyzje- 10,29%. Te trzy miejscowości stanowią również największy odsetek, jeżeli chodzi o dokonane podziały. Na przestrzeni 5 ostatnich lat najwięcej decyzji podziałowych miało miejsce w miejscowości Wola Rasztowska ze wskaźnikiem na poziomie 16,6%, Krusze 9,7 %, Stary Kraszew 5,8%. W przypadku wydanych pozwoleń na budowę w latach 2019-2023 wydano 926 pozwoleń na budowę, z czego niemal wszystkie dotyczyły domów jednorodzinnych.

Realizowane i planowane inwestycje

Wpływ na wzrost zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową będą miały planowane inwestycje, które poprawią dostępność komunikacyjną m.in. modernizacja dróg, czy inwestycje w infrastrukturę techniczną, które pozwolą na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Z punktu widzenia zapewnienia atrakcyjnych warunków do zamieszkania, ważne jest przede wszystkim umożliwienie rozwoju zabudowy jednorodzinnej, z uwagi na zmieniające się preferencje mieszkaniowe.

Gmina w ostatnich lata zrealizowała wiele inwestycji, które podniosły jakość życia mieszkańców. Zauważalną zmianą jest chociażby poprawa infrastruktury szkół, świetlic, budynek nowej biblioteki i boisko sportowe – dzięki któremu zarejestrowano dwa pierwsze w historii gminy oficjalne kluby sportowe. Równie atrakcyjną i efektywną inwestycja, jest zagospodarowanie i przeznaczenie terenu na Plażę, zlokalizowaną w Klembowie, czy systematyczna modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej.

Celem nadrzędnym jest rozwój osiedleńczy przy zachowaniu spójnego, zielono-sielskiego charakteru gminy oraz podniesienie jakości życia i usług w gminie (w tym stopniowego kreowania oferty spędzania wolnego czasu skierowanej do mieszkańców). Dodatkowym celem jest skanalizowanie kolejnych białych plam oraz wydzielenie i tworzenie nowych punktów usługowo-gospodarczych, w formule jak najbardziej odseparowanej od zabudowy mieszkaniowej.

Wnioski dotyczące potrzeb w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej

Analiza aktualnej sytuacji i uwarunkowań rozwojowych gminy Klembów, jak również realnych trendów w kształtowaniu zabudowy, jednoznacznie wskazuje zwiększenie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Na dużą skalę tego zjawiska wpływa oferta inwestycyjna gminy i planowane przedsięwzięcia, ale również procesy w otoczeniu.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej**Systemy komunikacji**

- Wdrażanie rozwiązań multimodalnych i stworzenie lokalnych węzłów przesiadkowych przy przystankach Dobczyn i Klembów wraz z rozwojem infrastruktury parkingowej w postaci P&R.
- Rozbudowa drugiej linii kolei pasażerskich - Tłuszcz-Radzymin-Legionowo.
- Rozbudowa sieci ścieżek i dróg rowerowych, w szczególności wzdłuż ulic o dużym natężeniu ruchu i stworzenie zintegrowanego systemu ścieżek.
- Zakłada się przebudowę i modernizację istniejących dróg gminnych lokalnych i dojazdowych, jak również budowę nowych na terenach planowanych do zagospodarowania.
- Przy budowie, rozbudowie i modernizacji dróg powinny być prowadzone inwestycje w chodniki i przejścia dla pieszych.
- Ścisła współpraca z zarządcami dróg wojewódzkich i powiatowych w celu poprawy warunków ruchu i modernizacji.

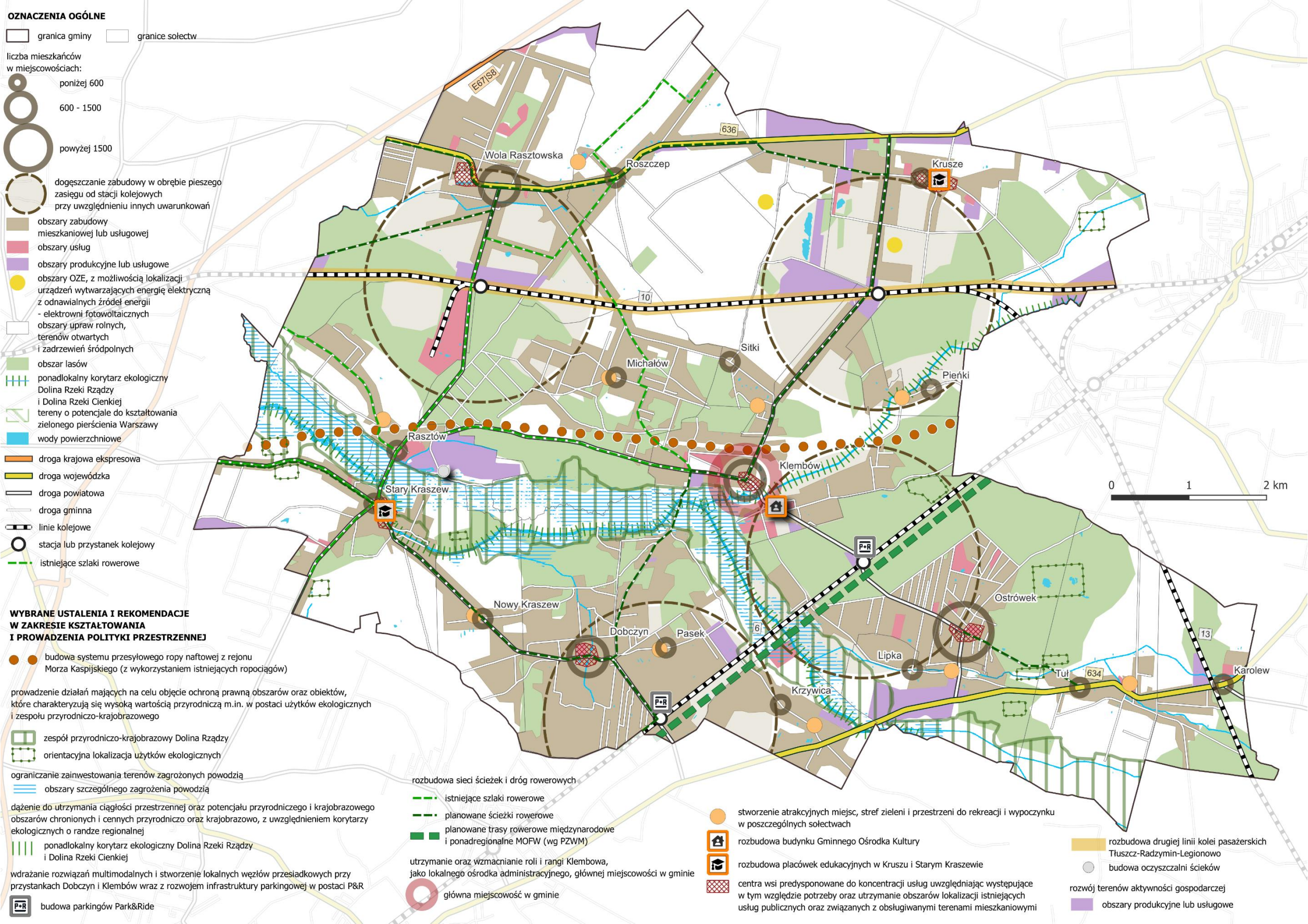
Infrastruktura techniczna

- Uzupełnienie deficytów infrastruktury technicznej na istniejących terenach zabudowanych oraz przygotowanie techniczne obszarów wskazanych pod zabudowę.
- Zakazuje się lokalizowania na terenie gminy ładowisk.
- Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej.
- Budowa oczyszczalni ścieków we wsi Rasztów.
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Klembowie.
- Zakazuje się powstawania i lokalizowania składowisk odpadów na terenie gminy.
- Budowa i rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, w tym urządzeń małej retencji.
- Rozbudowa sieci monitoringu na terenie gminy.

Infrastruktura społeczna

- Rozbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury.
- Stworzenie atrakcyjnych miejsc, stref zieleni i przestrzeni do rekreacji i wypoczynku w poszczególnych sołectwach.
- Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych oraz mieszkańców z niepełnosprawnościami poprzez m.in.: stworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych, budowę centrum opiekuńczo-mieszkalnego.
- Budowa/rozbudowa Urzędu Gminy w Klembowie i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Grafika 6 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Klembów

Źródło: opracowanie własne.

2.7 Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W rozdziale tym przedstawione zostaną kluczowe rezultaty, jakie gmina Klembów zamierza osiągnąć dzięki realizacji zaplanowanych działań strategicznych. Określenie oczekiwanych rezultatów pozwala na precyzyjne monitorowanie postępów, ocenę skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz daje podstawę do podejmowania decyzji o dalszych kierunkach rozwoju gminy Klembów. Realizacja celów zawartych w strategii przyczyni się do trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, przestrzennego oraz środowiskowego gminy, podnosząc jakość życia mieszkańców i wzmacniając jej potencjał rozwojowy. Poniżej zaprezentowano katalog wskaźników, które zostaną wykorzystane do monitorowania zmian i postępów w zakresie realizacji zapisów dokumentu.

Tabela 8 Rezultaty planowanych działań

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2023 r.)	Oczekiwana tendencja	Oczekiwana wartość wskaźnika (2035 r.)	Źródło danych
Kierunek działania 1.1 Nowoczesna i dostępna edukacja oraz atrakcyjna przestrzeń do nauki i rozwoju	Liczba przeprowadzonych działań mających na celu podniesienie kompetencji kadr nauczycielskiej	-	wzrost	11 ¹⁸	BDL GUS
	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	77,4%	wzrost	80%	BDL GUS
	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych	92,0%	wzrost	95,0%	BDL GUS
Kierunek działania 1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną i ofertę kulturalno-rekreacyjną	Rozbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury	-	-	1	Urząd Gminy w Klembowie
	Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez instytucje kultury	88	wzrost	95	BDL GUS
Kierunek działania 1.3 Wzmacnianie zaangażowania społecznego	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	2,6	wzrost	2,8	BDL GUS
	Liczba wspartych organizacji pozarządowych w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi	7	wzrost	10	Urząd Gminy w Klembowie

¹⁸ Zakłada się średnio minimum jedno działanie w roku, przez cały okres obowiązywania strategii, a więc 11 lat, od 2025 r. do 2035 r.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2023 r.)	Oczekiwana tendencja	Oczekiwana wartość wskaźnika (2035 r.)	Źródło danych
Kierunek działania 1.4 Systemowe wsparcie mieszkańców poprzez wzmacnianie dostępności i jakości usług społecznych, zdrowotnych	Stworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (warsztaty terapii zajęciowej, centrum opiekuńczo-mieszkalne)	-	-	1	Urząd Gminy w Klembowie
	Budowa/rozbudowa Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	-	-	1	Urząd Gminy w Klembowie
	Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	237	spadek	227	BDL GUS
Kierunek działania 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rozwój mieszkalnictwa	Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	312	wzrost	325	BDL GUS
Kierunek działania 2.1 Zrównoważony rozwój gospodarczy	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	1004	wzrost	1200	BDL GUS
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	855	wzrost	870	BDL GUS
	Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,9%	spadek	3,6%	BDL GUS
Kierunek działania 3.1 Wydajna i efektywna infrastruktura techniczna	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	37,8%	wzrost	50,0%	BDL GUS
	Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	68,4%	wzrost	75,0%	BDL GUS
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	73,3%	wzrost	80,0%	BDL GUS

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2023 r.)	Oczekiwana tendencja	Oczekiwana wartość wskaźnika (2035 r.)	Źródło danych
	Udział odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych	59,0%	wzrost	63,0%	BDL GUS
	Dostęp do stacjonarnego internetu	84,3%	wzrost	90,0%	https://internet.gov.pl/
Kierunek działania 3.2 Zintegrowany rozwój sieci drogowej i rowerowej wraz z poprawą dostępności i bezpieczeństwa transportowego	Udział dróg gminnych o nawierzchni gruntowej	66,1%	spadek	58,0%	BDL GUS
	Długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 100 km ²	3,5 km	wzrost	4,5 km	BDL GUS
Kierunek działania 3.3 Zintegrowane zarządzanie przestrzenią gminy	Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	41,66%	wzrost	55,0%	BDL GUS
Kierunek działania 4.1 Poprawa jakości środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym	Lesistość gminy	22,2%	stabilizacja	22,22%	BDL GUS
	Liczba przeprowadzonych działań na rzecz wzmacniania świadomości ekologicznej mieszkańców	-	wzrost	11 ¹⁹	Urząd Gminy w Klembowie

Źródło: opracowanie własne.

¹⁹ Zakłada się średnio minimum jedno działanie w roku, przez cały okres obowiązywania strategii, a więc 11 lat, od 2025 r. do 2035 r.

3. System wdrażania strategii

System zarządzania strategią obejmuje zestaw powiązanych procesów, których skuteczna realizacja wymaga współpracy wielu podmiotów dysponujących odpowiednimi kompetencjami. Aby zapewnić ciągłość działań oraz maksymalizować ich efektywność, niezbędne jest wyraźne określenie podziału odpowiedzialności za realizację zadań zapisanych w strategii. Podział ten wynika zarówno z różnic w zakresie kompetencji, jak i poziomu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów. Kluczowym elementem systemu zarządzania jest nie tylko wyznaczenie struktury wdrażania strategii, ale również ujęcie trzech wzajemnie powiązanych i wpływających na siebie obszarów:

- formułowanie oraz okresowa aktualizacja strategii,
- skuteczne wdrażanie strategii,
- monitoring i ocena osiągniętych rezultatów strategii.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

W zakresie realizacji działań zdefiniowanych w strategii wiodącą rolę będzie pełnił Wójt Gminy Klembów, który będzie wspierany przez Sekretarza Gminy, Radę Gminy Klembów, Skarbnika i merytoryczne komórki Urzędu Gminy w Klembowie.

Tabela 9 Osoby odpowiedzialne za realizację działań zdefiniowanych w strategii

Wójt Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu strategii przy współpracy struktur Urzędu Gminy Klembów w uzgodnieniu z Radą Gminy Klembów i mieszkańcami (zmiana zapisów w dokumencie w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców), • Zatwierdzenie zadań do realizacji w ramach strategii, • Nawiązywanie współpracy z instytucjami, organizacjami i podmiotami (administracji wyższego i niższego szczebla, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.), • Działania lobbingowe na rzecz realizacji założeń strategii.
Rada Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Coroczna analiza postępów wdrażania strategii, • Zatwierdzenie zadań do realizacji w formie uchwały budżetowej oraz wieloletniej prognozy finansowej, • Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań, • Rozpatrywanie wniosków o aktualizację strategii i podejmowanie uchwał w tym zakresie.
Skarbnik Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Sekretarz Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja prac na rzecz wdrażania strategii pomiędzy poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii, • Przygotowywanie analiz dotyczących gminy w zakresie projektów zrealizowanych ze środków UE w kontekście realizacji strategii, • Przygotowanie sprawozdań okresowych z realizacji strategii, • Upowszechnianie założeń strategii wśród mieszkańców gminy,

	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżący nadzór nad realizacją strategii i rekomendowanie ewentualnych zmian w strategii.
Poszczególne komórki Urzędu Gminy Klembów, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie rocznych i wieloletnich programów oraz inwestycyjnych w ramach, których realizowane będą założenia strategiczne, • Realizacja poszczególnych działań strategicznych, • Informowanie Sekretarza Gminy o stopniu realizacji zadań oraz przekazywanie danych do monitoringu, • Zgłaszanie problemów w realizacji zadań oraz konieczności zmian zapisów strategii.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja założeń strategii powinna odbywać się zgodnie z zasadami takimi jak:

- Partnerstwo – podmioty realizujące strategię powinny kierować się zasadą równorzędnego traktowania reprezentantów poszczególnych środowisk. Istotne jest zachowanie niezależności poszczególnych podmiotów przy jednoczesnej współpracy na rzecz urzeczywistnienia zaplanowanej wizji gminy,
- Otwartość – w prace nad realizacją założeń strategii powinni zostać zaangażowani przedstawiciele różnych środowisk i podmiotów, co zagwarantuje interdyscyplinarność zespołów roboczych,
- Efektywność – działania, które zostaną podjęte, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie wymiernych rezultatów przy oszczędnym wykorzystaniu zasobów,
- Transparentność – realizacja założeń strategicznych powinna być jawna, z założeniem udostępniania wszystkich informacji. Istotną częścią działań jest dialog pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Wszystkie podejmowane działania powinny być publicznie przedstawiane oraz konsultowane,
- Konsekwencja – wdrażane działania powinny odbywać się w odpowiedniej kolejności, mając na uwadze komplementarność podejmowanych działań. Istotna jest determinacja w osiąganiu założonych celów,
- Elastyczność – w przypadku zmieniających się uwarunkowań należy odpowiednio zmodyfikować założenia strategii.

Strategia będzie objęta bieżącym **monitoringiem**, polegającym na regularnej analizie postępów w realizacji zaplanowanych działań i osiąganiu celów strategicznych. Proces ten oparty zostanie na zestawie wskaźników monitorujących, określonych w rozdziale 2.7 Rezultaty planowanych działań. Głównym celem monitoringu jest zapewnienie pełnej informacji o efektach wdrażanych działań oraz ich zgodności z założeniami strategii.

Tabela 10 Monitoring strategii

Poszczególne komórki Urzędu Gminy Klembów, jednostki organizacyjne i inne podmioty zaangażowane w realizację konkretnych działań w ramach strategii	<ul style="list-style-type: none"> Przekazywanie informacji na temat realizowanych działań, w tym wartości wskaźników przypisanych do prowadzonych działań do Sekretarza Gminy - w terminie do końca kwietnia roku następującego po roku sprawozdawczym.
Sekretarz Gminy	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie sprawozdania rocznego z realizacji strategii w terminie do końca maja roku następującego po roku sprawozdawczym. Sprawozdanie będzie stanowić część Raportu o stanie gminy, który przekładany jest przez Wójta Radzie Gminy Klembów.

Źródło: opracowanie własne.

Podstawą do przeprowadzenia **ewaluacji** będzie monitoring bieżący realizacji strategii. Jej głównym celem jest ocena, w jakim stopniu podejmowane działania przyczyniają się do osiągania założonych celów strategicznych. W ramach ewaluacji analizie podlega m.in. skuteczność, efektywność, przydatność oraz trwałość osiągniętych rezultatów, a także adekwatność przyjętych celów względem zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych. Proces ten służy określeniu, na ile założenia strategii są realizowane w praktyce oraz czy istnieje potrzeba ich korekty lub aktualizacji. Dzięki temu możliwe jest systematyczne podnoszenie jakości działań, udoskonalanie bieżących interwencji oraz podejmowanie świadomych decyzji dotyczących dalszego kierunku rozwoju dokumentu strategicznego.

Zaleca się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w trakcie obowiązywania strategii – pierwszy w 2030 roku jako ewaluacja bieżąca (on-going), a drugi w 2035 roku jako ewaluacja końcowa (ex-post). Ocena będzie opracowywana w oparciu o dane pochodzące z regularnego monitoringu. Efektem każdego z przeglądów będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające analizę stopnia realizacji celów strategicznych oraz wykonania zaplanowanych działań. Raporty ewaluacyjne będą przedstawiane Radzie Gminy Klembów przez Wójta, wraz z propozycjami ewentualnych korekt, aktualizacji lub rozszerzenia treści dokumentu strategicznego.

Ewaluacja ex-ante – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) w art. 10a. ust. 2 zawarto zapis, że podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju przed jej przyjęciem (ewaluacja ex-ante). Ma to na celu ocenę jakości i wartości procesu oraz potencjalnych efektów wdrażania strategii, zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniu pt. *Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny*, dostępnym na stronie

Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Przeprowadzenie ewaluacji ma służyć poprawie jakości planowanej interwencji.

Aktualizacja zapisów strategii będzie następować w sytuacjach uzasadnionych, wynikających ze zmian otoczenia wewnętrznego lub zewnętrznego Gminy Klembów, które mogą mieć wpływ na skuteczność i adekwatność przyjętych działań. W szczególności dotyczy to zmian uwarunkowań społecznych (istotnych przemian demograficznych, migracyjnych czy zmian w strukturze potrzeb mieszkańców), gospodarczych (nowych inwestycji, zmian na rynku pracy itd.), prawnych (wejścia w życie nowych przepisów krajowych lub unijnych itd.), przestrzennych (przekształceń w zagospodarowaniu terenu itd.) oraz politycznych (zmiany priorytetów rozwoju na poziomie regionalnym czy krajowym itd.).

Tabela 11 Aktualizacja zapisów Strategii

Poszczególne komórki Urzędu Gminy Klembów, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	<ul style="list-style-type: none"> • Zgłoszenie konieczności zmiany zapisów strategii
Wójt Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawienie Radzie Gminy Klembów wniosku o dokonanie zmian w strategii • Składanie propozycji projektów w ramach aktualizacji strategii
Sekretarz Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Wydanie opinii o konieczności przeprowadzenia aktualizacji dokumentu
Wójt Gminy Klembów, Rada Gminy Klembów, poszczególne komórki Urzędu Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Decyzja o aktualizacji strategii
Rada Gminy Klembów	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii • Składanie propozycji projektów w ramach aktualizacji strategii • Uchwalenie zaktualizowanej strategii – po uprzednio przeprowadzonych konsultacjach społecznych aktualizacji strategii

Źródło: opracowanie własne.

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035 stanowi nadrzędny dokument strategiczny, określający główne kierunki rozwoju gminy w czterech kluczowych obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Ze względu na szeroki zakres tematyczny strategii, niezbędne jest jej doprecyzowanie i rozwinięcie w dokumentach wykonawczych. Stanowią je obowiązujące lub planowane do opracowania plany i programy sektorowe, zarówno o charakterze obligatoryjnym, jak i dobrowolnym. Do najważniejszych z nich należą m.in.:

- dokumenty planistyczne — miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- programy ochrony środowiska;
- gminne programy wspierania polityki społecznej.

Przy tworzeniu i aktualizacji dokumentów niższego szczebla rekomenduje się aby:

- Dokumenty wykonawcze były napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Dokumenty były odpowiednio oznaczone, zgodnie z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego zakończyło się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Każdy dokument wykonawczy został poddany konsultacjom społecznym,
- W każdym dokumencie wykonawczym znalazło się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii – zaleca się wykazanie spójności dokumentu z niniejszą strategią.
- Każdy dokument wykonawczy posiadał przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

W poniższej tabeli zawarto dokumenty wykonawcze, które obowiązują na terenie Gminy Klembów wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią.

Tabela 12 Wykaz dokumentów wykonawczych obowiązujących w Gminie Klembów wraz z oceną aktualności wobec strategii

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia/aktualizacji	Uwagi
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Klembów	2017 r.	Obowiązuje do 2026 r. (nie później niż do 30 czerwca 2026 r.) później zostanie zastąpione Planem ogólnym.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Klembów na lata 2021-2025	2021 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. Po upływie okresu obowiązywania dokumentu rekomenduje się uchwalenie nowego dokumentu.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Klembów	2016 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. Po upływie okresu obowiązywania dokumentu dopuszcza się możliwość uchwalenia nowego dokumentu.
Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025	2023 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. Po upływie okresu obowiązywania dokumentu dopuszcza się możliwość uchwalenia nowego dokumentu
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Klembów na lata 2024-2025	2023 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. Po upływie okresu obowiązywania dokumentu dopuszcza się możliwość uchwalenia nowego dokumentu

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Finansowanie strategii

Realizacja celów zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025–2035* wymaga od samorządu aktywnego podejścia do pozyskiwania odpowiednich narzędzi, metod oraz źródeł finansowania. Kluczowe znaczenie ma tu umiejętne wykorzystanie wszelkich dostępnych środków, które umożliwią skuteczne wdrażanie zaplanowanych działań i przyczynią się do urzeczywistnienia strategicznej wizji gminy. Wśród możliwych źródeł finansowania należy uwzględnić między innymi:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
 - *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)* – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)* – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
 - *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)* – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - *Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)* – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
 - *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE)* – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne.

W latach 2019-2023 wydatki majątkowe inwestycyjne Gminy Klembów wyniosły łącznie 104,9 mln zł, czyli średnio 20,9 mln zł na rok. Biorąc te wyliczenia można oszacować, że w trakcie realizacji niniejszej strategii w okresie 2025-2035 Gmina Klembów poniesie wydatki inwestycyjne w wysokości około 209,8 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Tabela 13 Potencjalne źródła finansowania strategii

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.05 Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu Priorytet FEMA.07 Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu Priorytet FEMA.08 Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu Priorytet FEMA.09 Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.02 Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym Priorytet FERS.03 Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami Priorytet FERS.04 Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.06 Zdrowie Priorytet FENX.07 Kultura
	Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (i inne Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki)	
	Narodowy Fundusz Zdrowia	
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	
	Programy Ministerstwa Zdrowia	
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki oparty na przedsiębiorczości, innowacyjnych usługach i promocji potencjału gminy	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.01 Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza Priorytet FEMA.06 Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Priorytet FENG.01 Wsparcie dla przedsiębiorców Priorytet FENG.02 Środowisko sprzyjające innowacjom
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 1. Innowacyjne społeczeństwa

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 1. Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej
Cel strategiczny 4. Gmina przyjazna środowisku – adaptacja do zmian klimatu i ochrona zasobów przyrodniczych	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 2. Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	
Cel strategiczny 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna i transportowa wspierająca harmonijny rozwój przestrzenny gminy	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.04 Fundusze Europejskie dla lepiej połączonego i dostępnego Mazowsza
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.04 Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności Priorytet FENX.05 Wsparcie sektora transportu z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność” Komponent C „Transformacja cyfrowa”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 3. Współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej
	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	

Źródło: opracowanie własne.

3.4 Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podmiot odpowiedzialny za przygotowanie strategii rozwoju gminy ma obowiązek przeprowadzenia ewaluacji ex-ante, czyli oceny zapisów strategii, dokonanej przed przyjęciem dokumentu. Celem tej oceny jest sprawdzenie, czy zaproponowane cele i kierunki działań są uzasadnione, odpowiednio i trafnie dobrane do aktualnej sytuacji. Ponadto w ramach ewaluacji weryfikuje się kompletność, skuteczność, efektywność i spójność zapisów dokumentu. Dokument ten jest kluczowym narzędziem służącym do strategicznego planowania rozwoju gminy i wyznacza główne kierunki działań w obszarach społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym.

Kryterium kompletności

Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025–2035 została opracowana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (art. 10e ust. 3). Dokument zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wymagane ustawą, w tym: wnioski z diagnozy, analizę SWOT, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań, oczekiwane rezultaty wraz z wskaźnikami ich osiągnięcia, model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustalenia i rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej, obszary strategicznej interwencji, system realizacji strategii, ramy finansowe i źródła finansowania, co zostało wskazane w poniższej tabeli.

Dodatkowo, tak jak jest to wymagane, dokument został opracowany w formie tekstowej oraz graficznej, co pozwala stwierdzić, strategia jest kompletna i spełnia wszystkie wymogi formalne określone w obowiązujących przepisach prawa.

Obligatoryjne elementy strategii rozwoju zgodnie z art. 10e. ust. 3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym	Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025 - 2035
Wnioski z diagnozy przygotowanej na potrzeby strategii	1.5. Wnioski z diagnozy gminy 1.6. Analiza SWOT
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym	2.2 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym
Kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych	2.4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych
Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia	2.7 Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	2.5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	2.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca	1.3.2 Obszary strategicznej interwencji

1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566), wraz z zakresem planowanych działań	
Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań	Nie zidentyfikowano OSI kluczowych dla gminy
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	3. System zarządzania strategią 3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
Ramy finansowe i źródła finansowania	3.3 Finansowanie strategii

Kryterium trafności

Cele strategii sformułowano w podziale na cztery sfery planowania strategicznego: społeczną, przestrzenną, gospodarczą i klimatyczno-środowiskową. Mimo wyodrębnienia i przyporządkowania celów do poszczególnych sfer są one ze sobą powiązane, wzajemnie się przenikają, uzupełniają, a efekty realizacji jednego z nich wzmacniają i umożliwiają rozwój innego obszaru. Każda z nich pełni odrębną funkcję, ale żadna nie może funkcjonować w oderwaniu od pozostałych, co wskazuje na kompleksowość zaplanowanych działań.

W strategii wskazano kluczowe z punktu widzenia planowania interwencji w gminie Klembów uwarunkowania rozwojowe, okoliczności oraz czynniki, które wpływają na kształtowanie się sytuacji w gminie, co pozwoliło na trafne zaplanowanie interwencji. Potwierdzeniem, że interwencja jest adekwatna i trafna są również przeprowadzone prace diagnostyczne (badania ankietowe, badania jakościowe), które pozwoliły na zidentyfikowanie wyzwań, problemów ale również mocnych stron funkcjonowania gminy i szans pojawiających się w otoczeniu, a tym samym zaplanowania interwencji odpowiadającej na wnioski wynikające z diagnozy.

Na wysoką skuteczność i efektywność strategii wpłynął również proces konsultacji społecznych. Zgłoszone w ich trakcie uwagi przyczyniły się do podniesienia jakości planowanych działań, wyeliminowania uchybień oraz wprowadzenia niezbędnych korekt w dokumencie.

Kryterium skuteczności i efektywności

Strategia zawiera szczegółowy opis systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu. Określono w niej jasno podział ról i zadań oraz wskazano podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych elementów procesu. Ujęto również mechanizmy pozwalające na bieżące śledzenie postępów i okresowe aktualizowanie strategii, co umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania, zarówno w gminie, jak i w otoczeniu.

W rozdziale 2.7. dotyczącym oczekiwanych rezultatów, zaprezentowano katalog wskaźników pozwalających na ocenę stopnia realizacji celów. Wskaźniki zostały przyporządkowane

do poszczególnych kierunków działania. Przy każdym z nich określono oczekiwaną wartość w 2035 r. co pozwala na precyzyjne monitorowanie postępów, ocenę skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz daje podstawę do podejmowania decyzji o dalszych kierunkach rozwoju gminy Klembów. W katalogu wskaźników uwzględniono te odnoszące się m.in. do kwestii edukacji, kultury, infrastruktury społecznej, gospodarki czy infrastruktury technicznej, co pozwala na kompleksowy monitoring postępów realizacji strategii.

W rozdziale 3.3 wskazano możliwe źródła finansowania – krajowe, regionalne i unijne – co zwiększa realne szanse na skuteczne wdrożenie strategii. Zakres planowanych działań i zaplanowana interwencja dowodzą racjonalnego gospodarowania zasobami, co potwierdza wysoką efektywność planowanych interwencji. Dokument zachowuje równowagę między nakładami finansowymi a spodziewanymi efektami społeczno-gospodarczymi, przestrzennymi i środowiskowymi.

Kryterium spójności

Strategia Rozwoju Gminy Klembów wykazuje spójność wewnętrzną i zewnętrzną. Cele zostały wyodrębnione i przypisane do poszczególnych sfer, ale pozostają ze sobą ściśle powiązane – wzajemnie się uzupełniają, przenikają i oddziałują na siebie, a ich zakresy się nie nachodzą na siebie, co potwierdza, że dokument jest spójny wewnętrznie.

Ponadto, wypracowana logika jest spójna, ponieważ podstawą do formułowania celów były wyniki diagnozy oraz określone w dokumencie konkretne czynniki i uwarunkowania wpływające na rozwój gminy. Układ dokumentu umożliwia zatem skuteczne przekładanie wizji i misji gminy na konkretne działania operacyjne.

W zakresie spójności zewnętrznej, wykazuje ona komplementarność z planistycznymi i strategicznymi na szczeblu krajowym, regionalnym i ponadlokalnym, w tym, w szczególności:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Strategią rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku,
- Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Planem zrównoważonej mobilności miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+,
- Wojewódzkim Planem Transformacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2026,
- Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku,

- Strategią Rozwoju Turystyki Powiatu Wołomińskiego na lata 2022-2030.

Szczególne znaczenie z punktu widzenia opracowania strategii ma Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, z którą to wykazano spójność na poziomie celów w dokumencie, a ponadto do jej zapisów odniesiono się w rozdziale 1.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji.

Wnioski końcowe i rekomendacje

Analiza dokumentu wskazuje, że Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025–2035 spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawie o samorządzie gminnym. Jest to dokument kompletny, spójny wewnętrznie i zewnętrznie, a także cechujący się wysoką trafnością, skutecznością i efektywnością zaplanowanych działań. Strategia stanowi całościowy i realistyczny plan rozwoju gminy, oparty na rzetelnej diagnozie, analizie danych statystycznych oraz wynikach konsultacji społecznych. Uwzględnia zarówno lokalne, jak i regionalne uwarunkowania, a jej założenia są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz polityką przestrzenną województwa mazowieckiego. Mając na uwadze powyższe, rekomenduje się przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025–2035, jako nadrzędnego dokumentu strategicznego gminy, spełniającego wymagania ustawowe i zgodnego z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii rozwoju województwa	9
Tabela 2 Komplementarność strategii gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.....	10
Tabela 3 Komplementarność strategii gminy z opracowywaną strategią rozwoju ponadlokalnego	10
Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Klembów	14
Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Klembów	15
Tabela 6 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Klembów.....	15
Tabela 7 Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Klembów.....	40
Tabela 8 Rezultaty planowanych działań.....	59
Tabela 9 Osoby odpowiedzialne za realizację działań zdefiniowanych w strategii	62
Tabela 10 Monitoring strategii	64
Tabela 11 Aktualizacja zapisów Strategii.....	65
Tabela 12 Wykaz dokumentów obowiązujących w Gminie Klembów wraz z oceną aktualności wobec strategii	66
Tabela 13 Potencjalne źródła finansowania strategii	68
Grafika 1 OSI bieguny wzrostu wskazane w strategii rozwoju województwa, z uwzględnieniem położenia gminy Klembów ..	12
Grafika 2 OSI problemowe, wskazane w strategii rozwoju województwa, z uwzględnieniem położenia gminy Klembów	13
Grafika 3 Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Klembów.....	17
Grafika 4 Położenie Gminy Klembów na tle regionu	18
Grafika 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Klembów.....	48
Grafika 6 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Klembów.....	58